

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás
 ezimű ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld **Haltenberger Béla, Kassa.** ▲▲▲▲▲

D. FÉVRE-féle szódavizkészítő gép,

melyvel bárki folyton könnyen a legtisztább, friss, egészséges és olcsó kellemes üdítő italokat, szódavizet, meztárséges ásványvizet, bármilyen egyéb műveletre gőztel készíthet (kényszerűen tej, szénasav hígítót nyáron megbecsülhetetlen egészséges hűsítő ital, pezsegővíz, pezsgó, pezsgőmonádák, epilicéret stb. készíthet). A szénasav vegyülete. A készülék egyszerű, könnyen. Orvosok által rendeltetik.

1 2 3 4 5 8 deciliter tartalommal
 16, — 20, — 24, — 30, — 36, — 44, — korona.

A készítés szükséges kitűnő minőségű borkősavat, 500 grm. és szódabikarbónát 600 grm. tartalmú csomag ára 1.70. — **E. Theissler Párizs,** a valódi Fèvre-féle szódavizgépnek egyedüli készítője. — Egyedüli főnöke Magyarországon: **Kertész Tódornál Budapest, IV., Kr. stóf-tér** nagyban és egyenként. Nagy képen nyári és sport-éjszakai kívánatra ingyen és bérmentve.

Fellünést keltenek TITANIA gőzmosógépek

Egy gyermek mossa vele
 az előbbihez képest 1/3 idő alatt **a ruhát hófehérré.**
 Minden gépet próbára 55 koronától feljebb.
 Képviselek kerestek: Bizonyítványok, prospektusok ingyen. 12607
TITANIA-művek, Wels 179
 O.-Oesterr.

Rozsnyay Mátyas chininezukorkája iztelen chiniből.

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók és természetvizsgálók fűmél vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!
 Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, akik keserű chinint bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 csomagolópapíron **Rozsnyay Mátyas** névalírása olvasható. 11286

Rozsnyay Mátyas gyógyszeretára **Arad, Szabadság-tér.**

FÖLDES MARGIT CREME
 LEGJOBB ARCZSZEPIÍTŐ SZER

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
 Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábadozók számára, zivágygyógyászati, ideg-12606 erősítő és vérjavító szer.
 Kínáló íz. 5000-nél több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
 Vásárolható a gyógyszerárakban feltüntetett árakban a K 2.00, egész literes üvegekben a K 4.80.

Grammofontulajdonosok

Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók. Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

Technikum Mittweida
 Igazgató: A. Holst, tanár. 12073 (8száz királyi.)
 Magasabb technikai tanítást elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gázdagon fel szerelt elektrotechnika és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 3610 hallgató a 36. iskolai évben.
 Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Akar-e szép lenni?
 Akkor ne használjon más, mint a legjobbnak általában elismert

Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot, amelyből rózsas, úde, selymes arzoból nyer, eltünteti a ráncokat, szepit, májfoltot, pattanásokat, stb.

Nyáralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talajvizet is megpuhítja. Kiváló háztartási, szemgyógyászati, izadási és szájbiz ellen. A fogak fehéritése és épen tartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mint univerzális háztartási germetikópolás és háztartásban a legjobb lelkiszerrel ajánlható.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
 Rogátsy-féle borax-erém 1 K, borax-szappan 80 f., borax-pouder 1 K 20 f., borax-fogkrém 50 fillér.
ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája, Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

Ha őszül a haja
 ne használjon más, mint a **„STELLA“-HAJVIZET,** mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti szinét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTAN BELA gyógyszerárában,
 Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarkán. 12445

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
 Téli és nyári gyógyhely. Természetes forrómeleg kénforrások. Iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, gyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádifürdők, gyógyvisszodák. Olcsó és gondos penzió. Cenz. köszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektus küld ingyen a **Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságá, Buda.**

Zenemű ujdonságok.

Bogdán: A bosnyák leány parapé dala	Koronáérték 2
Csengery: 104 magyar dal	3
Dóczy Nótakönyve	2
Donaldson: Szoknya-nóta, énekl. Pálmai Ilka	1.80
Fall: Die Dollarpincessin operette	6
Farkas Pál: Első szerelem dalkeringő	2
Fráter Loránd szerkesztésében 100 dal	3
Futók: Traum ideale keringő	2.40
— Winterstürme	2.50
Gross: Walkover Moni a tipp király, énekl. Gyárfás	1.80
Haines: Bálkirálynő operette 2 fűzetben	6
Bálkirálynő 6 betétszámú <i>Sármay Albert</i> től	3
Hetényi: A kezem, Cabaret dal	2
— Dal a kokotról	1.80
— Jász leány	1.80
— Lót	1.80
— A szép Spitzerné	1.80
Huber: 120 magyar dalalbum	3
Johnson: Jola szerenád	2.16
Dr. Kacsóh Pongrác: Dal a tótról	2
Kálmán Imre: Dal a mozirol	2
— A Lloyd munkatársra	2
— A mama levele	2
Komáromy: Dobó induló	2
Lehár: Vig özevgy (Lustigo Witwe) operette	6
Majo: Helianthe Valse-Tzigane	2
Moret: Ezüst patkó indian intermezzo	2.16
— Mákvirág japán románcz	2.16
Rubens: Miss Hook of Holland operette	4.80
Stephanides: A garni, Cabaret dal	1.80
Straus: Varsázkeringő (Walsertraum) operette	6
Sztrmai: Altató dal	1.50
— Böske	1.50
— Az ácslegény és a színésznő	1.50
Tájber: Elmegyek a templom mellett	1.50
Tarka Szinpad: Van-e tehetségem	2
— Vén kocsis dala	1.50
— A díós románcza	1.50
Weiner: A szur szürén	1.50
— Frimm diadala	1.50
— Halja maga Schwarz	1.50
— Nagymarosi nyaraló	1.50
Zerkovitz: A léha nótája	2
— A házmester kisasszony	1.80
— Bankfű	1.80
— Dalfy Dávid	1.80
— Elvesszett a harisnyakötőm	1.80
— Fésűnóta	1.80
— Izro indián	1.80
— Látta-e már Budapestet őjjel?!	1.80
— Mőrt oly rövid a szoknyád Melanie?!	1.80
— Poldi, Cabaret dal	1.80

Az összeg előleges beküldése után bérmentve szálljuk.
 Minden nyomtatásban megjelent zenemű nálunk kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fisi)
 r.-t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Míg eddig a régi bűrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos ideghajok (neurasthenia, vitustanex), a sápkór, a női arzetot eléktelenítő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csak egy értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabban

a PARÁDI ARSEN vizben vastartalomban olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsénasavas vizitől (Roncigno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, mint hogy legelőkelőbb orvosi tekintélyünk karolták s a fogyasztók egész serege dicséretet örvend.

csaknem kizárólagos keresletnek örvend.
 Egy postaldó 17 palacki paradisi arsen vizet tartalmazó Magyarországon postállomására 6 korona 50 fillérrel bérmentesen szállít a

Főraktár: ÉDESKUTY L. cs. és kir. udv. száll. 115, BUDAPESTEN.
 Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

VASÁRNAPI UJSÁG

31. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)
 SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, AUGUSZTUS 2.

A LONDONI OLIMPIÁSZ.
 London, 1908 július 24.

Mikor ezek a sorok íródnak, még javában folynak a versenyek és a legtöbbnél még nem került döntő mérkőzésre a sor. A versenyzők és a világ minden tájáról összegyűlt sportközönség izgatottan várják az eredményeket és a zászló felvonását, mely az egyes nemzeteknek a sportban való elsőségét hirdeti.

Az Olimpiász a testi kulturának, a testedzésnek és sportnak nagy ünnepe. Tizenkét éve, 1896-ban egy alexandriai görög milliomasnak bökezűsége életre keltette a régi olimpia versenyeket és azóta az egyes nemzetek már harmadszor adnak egymásnak találkozót, hogy a sport minden ágában összemérjék az erejüket.

A londoni Olimpiászra a nagyszabású francia-angol kiállítás adott alkalmat. Az óriási világváros, a mely most tele van a földkerekség minden tájáról összesereglett idegenekkel, igazán méltó keret e világváros megőrzésére. Méltó keret a versenyekhez az e célra emelt óriási építmény, a stádium is, a melyet hatvanezer néző befogadására rendeztek be. A stádium maga amfiteátrum szerű vasépítmény, a melynek közepét a 700 láb hosszú és 300 láb széles versenytér foglalja el. A külső kör beton a kerékpárversenyek számára, belül van a salakozott versenypálya futóknak és gyaloglóknak, legbelül a vízmedence az uszoknak és a gyeppálya a többi versenyek számára.

A keret így igazán impozáns. Más kérdés azonban, hogy Anglia alkalmas hely-e egyáltalán nemzetközi sportversenyek rendezésére. Kétségtelen, hogy ma az angolok és

A LONDONI OLIMPIÁSZRÓL. — A maratoni futók indulása Windsorból. Underwood és Underwood fényképe.

A LONDONI OLIMPIÁSRÓL. — Az orosz Dorandó, a mint a marathoni futásban elsőnek ér a versenypályára.

amerikaiak a világ első sportnemzete, viszont bizonyos az is, hogy London rendkívül változó, nedves klímája rendkívül módon befolyásolja az idegen versenyzőket és olyan előnyöket biztosít az angoloknak, a melyek a versenyek reális értékét kétségessé teszik. Az angolok otthon vannak, az éghajlat nem bántja őket, ugyanazon a helyen treniroztak, a hol a versenyek folynak, rendkívül nagy számmal is vonultak fel a versenyekre, — mindezek a körülmények teszik érthetővé eddigelé az angol győzelmek szokatlanul nagy számát.

De talán az olimpiai versenyeknél nem is a külső sikerek a legfontosabbak. Az Olimpiász nagy találkozó, a hol a különböző nemzetek életerős fiatalosága összejön és megismerkedik egymással. Azok a kölcsönös kézszorítások, a melyeket az ismerkedés alkalmával a versenyző felek, a versenyek után a győzők és legyőzöttek váltanak egymással, bizonyos fokig ideális összeköttetést jelentenek a modern nemzetek között, a melyeket ezer meg ezer kapocs köt össze egymással.

Ez a nemzetközi vonás, az egyes nemzetek egyenrangúságának teljes elismerése adja meg a londoni olimpiai versenyek igazi karakterét is. Az újságírók és a résztvevők párhelyében a legteremtőbb társaság van együtt, a melyet csak el lehet képzelni. Jelvények, nemzeti színek, nyelvek, típusok tarka össze-visszasága mindenfelé. A többi helyek közönsége túlnyomó részben természetesen angol, de van közöttük igen sok francia és amerikai is, a kik részint a kiállítás, részint a versenyek megtekintésére jöttek Londonba.

Ez a tarka közönség maga is a legérdekesebb tanulmányok egyike. A tornagyakorlatok és az egyéni gyakorlatok iránt, a melyek pedig igen szépek, alig van érdeklődés, a tulajdonképeni versenyeknél ellenben, a hol az egyes nemzetek képviselői mérkőznek, minden lázban van. A száz kilométeres kerékpárversenyénél, a melyben tizenheten indultak, a negyven-ezer néző között alig volt egy is, a ki nyugod-

tan maradt volna. Mindenki a padok tetején állt és a lármát a kettős katonai zenekart teljesen túlharogta. Ha egy pillanatra egy francia került előre, mindenfelől zúgótt a kiáltás:

— France! En avant!
Az amerikaiak, a kik csoportosan foglalták el a stádium egy részét, száz meg száz kis amerikai zászlót hoztak magukkal és lobogtatták versenyző honfitársaik felé. Az amerikaiak jelszava más:
— Stars and stripes!... Csillagok és sávok!
(Az amerikai lobogó).

Az utolsó pillanatig egy szimpatikus fiatal francia, Texier vezet. A százötvenedik körnél elpattan kerékpárján a gummi és angol jön be elsőnek. Az angol zászló, az Union Jack fölrepül a póznára és a következő pillanatban olyan tapsvihar és éljenzés zúg végig az óriási amfiteátrumon, a mihez fogható kevés embernek volt alkalma hallani. Padok törnek le száz meg száz néző alatt, senki sem törődik vele és a túlnyomó számban levő angol publikum valósággal üvölti a győztes Bartlett nevét, a ki egy véletlen folytán megmentette az Egyesült királyság becsületét.

Ilyen fanatikus sportközönsége talán csak a régi Rómának lehetett. A verseny után a zenekarnak játsznai kellene, de nem lehet, mert a katonák belevegynének a közönség közé és tárgyalják a verseny lefolyását. Ők vitatkoznak legjobban a francziákkal, a kik kétségbevonják a verseny realitását. Egy pillanatra olyan színezete van a dolognak, mintha felbomlanék az entente cordiale. Hogy szakadó zápor van, azzal senki sem törődik, sokan talán nem is veszik észre. Egy percz alatt száz meg száz fotográfus van az aréna közepén és fényképezi a győztest, a ki fáradtan támaszkodik valakinek a karjára. Homályos van már, az eső is zuhog, alig egy kép lesz jó, de minden masina-tulajdonos le akarja kapni a nagy verseny győztesét.

Kint a stádiumban ez a kép. Bent a város tarka a jelvényes atlétáktól, a kik szabad ide-

jükben buzgón csatagnak a West utcáin. Az érdeklődés középpontjában az Olimpiász áll és vasárnap a Szent Pál katedrálisban a szószerzők magyarázza a pap a nemzetek békés versenyét. A lapok majdnem óráról-órára közölnek hasábos tudósításokat és a publikum mohón olvassa őket. Még a suffragettek is beszüntetik erre az időre hóbortos tüntetéseiket, mert tudják, hogy senki sem törődik most velük.

A versenyeken kívül a nagy olimpiai bizottságot egy más kérdés is foglalkoztatja, hogy hol tartják meg a legközelebbi nagy mérkőzéseket. Eddig két pozitív ajánlat van, Budapest és Berlin. Valószínűleg az angolok nagy németgyűlölete mellett az utóbbi mellett fognak dönteni és négy év múlva a mi atlétáinknak a német fővárosban lesz alkalmuk ismét összemérni erejüket külföldi bajtársaikkal. Reméljük, hogy erős munka után ott nagyobb eredményeket fognak elérni, mint Londonban és a majd akkor elért sikerek alapján büszkén hívhatják meg az idegen nemzetek képviselőit a magyar fővárosba.

Tonelli Sándor.

VERSEK.

I.

Nyaralás.

Ujjongó szívvel menekültem
Erdős hegyek, kőzetek.
Kínlóva kultura-csömörben:
Gyógyulni és pihenni jöttem,
Öledbe szép falusi élet!

Gondoltam: élek a szívemnek,
Nem olvasok, nem írok.
S szép terveket szövök a nyárról:
Előre számúrtam a háztól
A betűt, tintát és papírost.

Hiába! Végem!... nem bírok már
A kísértő gonoszszal.
— Megérkezve, im első gondom:
Ellátni magam bús-lemondón
Tintával, tollal, papírossal!

II.

Tücsökszónál.

A nyári, holdas éjszakában
Csak egy tücsök czipel a némaságban,
Az is csak, úgy látszik, nekem.
Mindenki alszik régen a falunkba!
— Nincs jobb álomméz, mint a napi munka,
Csak mink, korhely-kettesbe nem!

A lelkem fent kószál a magosba!
S csendes tücsökszónál így andalogva
Muzsikáltatom magamat.
S ki nem fogy a szusz a vékony dudásból,
Ingyen, bohém-kollégialitásból
Úgy fújja, hogy majd megszokad!

Szabolcska Mihály.

A RÁCS MÖGÖTT.

A rács mögött halvány, szomorú leány ült,
Mikor a postára adtam levelem.
A hogy föltekintett kopott asztaláról,
Lesírt a vértelen hervadó arcáról:
— Sohasem ismerté, mi a szerelem.

Fásult gépszzerűen a levél utáni nyúlt
S nézte... hosszan nézte édes, szép neved,
Mit rá én becsüöl szeretettel írtam, [ban...
— Lopva rápillantott... arcom boldog pír-
S nedves lett a szemé, ajka remegett...

Nem látható ő a levél édes titkát,
De én írva láttam az ajkán, szemén,
Mi reszketett lelke titkos rekeszében:
«Tudom, érzem: mi van ebben a levélben,
S azt is, hogy nem kapok soha ilyet én...»

Elborúlva néztem. Míg neved leírta,
A borítékra egy csepp könnye szökött.
— Könnyű nyomát látva, szívem szűz virága,
Gondolj te is száma szegény bús virága,
Ki árván hervad el ott a rács mögött.

Lampérth Géza.

EGY SZIVARRÓL.

Elbeszélés.

Irta Vértessy Gyula.

Megnyertem egy fogadást és az én öreg író barátom egy skatulya Upmannal lepette meg.
— De elszívjad ám őket!
— Hát mi mást lehetne a szivarokkal csinálni?

— Mi mást? Tartogatni lehet őket.
— No, én nem fogom tartogatni. Valahányszor jó napom lesz, sikerül valami dolgom, mindig el fogok belőlük szívni egyet. Rosz napokon a legkritikább esetben szelelő britannikkal fogom magam büntetni.

— Ott vagyunk, barátocskám, a hol a part szakad. Te is el akarod rakni a jó napokra a jó szivarokat; holott épen az lenne a helyes, hogy rosz napokban szívjunk vigasztaláskepen jó szivarokat. Szóval te is olyan vagy, mint a többiek. Nem ok nélkül akartalak előre figyelmeztetni. Mert a legtöbb ember ilyen ám, mint te. Vendéglőben is, ha csirkét hoztatnak az emberek, majd mindenki először a rozabb falatokat eszi meg; a ezobot meg a mellehusát későbbre hagyja, — mikor már jóllakott a rozabb falatokkal.

A jó szivarokat is el szokás tenni jobb időkre. Azután szépen kifogyunk az időből s a szivarokat rátestálhatjuk az utódainkra. El ne tedd a szivarokat, ha jót akarsz magaddal. Csak szívj el őket gyors egymásutánban, a mikor és a meddig jól esnek. Hogy úgy ne járj, a hogy én jártam az én üveges szivarommal. Ez tett engem tönkre. Ennek a nyomorult szivarom lettem az áldozata. E miatt filozofáltam örökké s miatta nem volt soha igazi nagy örömem.

Egyre tartogattam még nagyobb örömnapokra s a meglévő szép napokat, a melyekkel a sors megajándékozott, lekritizáltam, nem élveztem ki, csakhogy a mammoth-szivarom megmaradjon. Tartogattam és tartogatom most is, hogy mérgezze tovább az életemet...

És elmondta az ő híres szivarjának a történetét.

— A hetedik gimnáziumi osztály elvégzése után vakációzni kiküldött az apám egy moró-zus agglegény nagybátyámhoz, a ki azután kedvetlen, kelletlen csak megtűrt maga mellett valahogy a vakáción át. Mikor azután észre bevitt a városba, búcsúzásakor, a helyett, hogy adott volna egy pár forintot, a mire kegyetlenül számítottam, hát adott egy üvegborítékos ménkü nagy szivart, azzal a kenet-teljes kijelentéssel, hogy:

— Mátúra után majd elszívhatod!
A szivart odahaza kegyelettel elhelyeztem a ládám legillusztrisabb helyére s vártam türellemmel az érettségi utáni nagy napot, a mikor majd el fogom szívni az én üveges csodámat. Addig pedig megelégedtem azzal, hogy néha ki-kivettem a ládából a szivaromat és hangtalanul, gyönyörtől elfogódva élveztem az üvegen át gyönyörű sötétbarnaságát és imponáló alakját.

Adáz, gyűlöletes munkáját már akkor megkezdte az én híres szivarom. Mert míg más, korombeli legény, abban az időben a matúrára készülés kétes gyönyöre mellett, holmi húsból és vérből álló, bájos ideálok, formás bakfisok után futkosott, azokról álmodozott, szóval kezdte élni a szerelmi regények csabos korát, mely kort nem lehet elég korán kezdeni, tekintettel arra, hogy milyen kevés ideig tart, mondom az alatt én csak a szivaromban voltam szerelmes: minden idealizmusomat és minden gyöngédségemet erre a sötétbarna, ostoba, élettelen holmira pazaroltam, epedő, vágyó tekintettel bámulva ő szivarságának üvegpalotájára és várva a nagy napot, mikor behatolhatom az üveget és kiemelhetem a szivarbákványt.

A nagy nap el is érkezett. Az érettségi valahogy nagynehezen le is raktam s a fent-fiztetelt szivart el is szívtam volna a nagy bankettvacsora után, ha az apám az alatt, míg a vacsorához öltöztem, nem rágta volna folyton a filemet (valószínűleg azért, hogy nagy elbizakodottságomban be ne találjak valahogy nagyon csipni) hogy az ember az érettségi bizonyítványával a zsebében tulajdonképen még semmi. Egy nulla, a mi jelenteni fog

Underwood és Underwood fényképe.
AZ ANGOL KIRÁLYNÉ VÁRJA A MARATHONI VERSENY ELDÖLTÉT.

A LONDONI OLIMPIÁSRÓL.

valamit, ha az élet később számokat fog eléje tenni, de esetleg semmit sem fog jelenteni, ha az élet megelégedzik a többi számról.

— Tehát nulla vagyok — gondoltam — s akkor még egyáltalán nincs jogom elszívni a szivart.

Igy keserítette meg életem egyik első boldog napját az én kedves szivarom. A többi érett kolléga mind boldog és büszke volt, én pedig folyton csak arra gondoltam, hogy nulla vagyok, a ki nem méltó a szivar elszívására.

És ott hagytam továbbra is békés fekvőhelyen, a láda fenekén.

Majd ha valami leszek, akkor el fogom szívni!

Már akkoriban kezdtem firkálgatni s biztosra vettem, hogy ha felkerülök Pestre, a szerkesztők csak úgy fognak versengeni a kézirataimért, ha megteszem az első lépést a halhatatlanság felé. Ha először fogom nyomtatásban olvasni a nevemet egy tárcza alatt!

Hanem nagyon lassan indultam a halhatatlanság felé. Elhelyeztem én a tárczámat mindenfelé, de napvilágot csak sehol se akartak látni. Hiába lestem napról-napra a lapokat, hogy hátha egy szép reggelen csak benne találom valamelyik lapban valamelyik tárczámat, de bizony csak nem találtam.

Az udvariasabb szerkesztő urak azzal adogatták vissza szegény írásaimat, hogy nagyon el vannak látva tárczákkal s így új írakra nem reflektálhatnak; a kevesebb udvariasak pedig azzal, hogy inkább új olvasókat kérnek, mint új írót, mert mint az egyik szerkesztő úr szellemeskedve megjegyezte: — «Magyarországon az utóbbi ötven év alatt mintha csak irni tanítottak volna a népiskolákban s nem egyuttal olvasni is. Mindenki csak irni akar, olvasni senki.»

Ebben volt is valamelyes igaza a szerkesztő úrnak, csak épen abban nem volt igaza, — legalább szerintem, hogy velem szemben szellemeskedett illetéktelenül, velem, a ki mégis csak olvastam is hébe-korban valamit.

Elég az hozzá, hogy az alkalom késést a szivarom elszívhatására. Mert csak sehogyssem sikerült az első lépés megtétele a halhatatlanság felé.

Vége mégis! Valamelyik szerkesztő vagy megkönyörült rajtam, vagy tárczavégzésükben volt, elég az hozzá, hogy kiadta az első tárczámat.

Már elővettem a szivart, hogy a diadal feliséges mámorában, tárczám olvasása közben elszívjam, de valami belső hang újra figyelmeztetett:

— Mit akarsz? Ez még semmi! Majd ha a honoráriumot megkapod. Mert akkor tudod meg, hogy írónak tartanak-e, hogy adnak-e

a dolgozót valamit. Hogy megjelent a tárczád, ez még semmi; ha majd adnak érte valamit, akkor elszívhatod a szivart.

Siettem fel a szerkesztőhöz, zsebretevé a szivart s előre kéjelegve abban a gondolatban, hogy a jó ebéd után (mert a honoráriumból csak fog telni egy jó ebédre) milyen élvezettel fogom elfüstölni az én indiánus barátomat.

A szerkesztő nagyot nézett, mikor pénzt kértem.

— Maga pénzt akar? No hallja, ez már sok! Mikor és hol fizettek a kezdő firkálónak mindjárt az első dolgozataikért? Pláne olyan együgyűségért, a minő a maga tárczája volt. Csak kegyelemből adtam le. Köszönje meg, hogy megjelent s ne legyen szerénytelen. A szerénytelenség nem áll jól a fiatal uraknak.

A szivar megint visszavándorolt ládabeli helyére s ott pihent mindaddig a nevezetes napig, a melyen befejeztem társadalmi drámámat: «A czélok Ikarusai-t. Akkor megint kísértette jöttem s elővettem, hogy elszívjam, úgy gondolkozván, hogy ez csak nevezetes nap az életemben.

— A remekmű kész, megérdemlem a szivart.

De csakhamar eszembe jutott, hogy mit ér a remekmű, ha nem adják elő.

— Majd a premiert után! — toltam ismét tovább az elszívás terminusát.

S megkezdődött a darab Odisszeája. Nem adták elő sehol s végre is oda került a kézirata a szivar mellé, a láda fenekére.

E közben támadt egy kis szolid viszonyom a szobaasszonyom leányával s ez a viszony némileg kárpótolta a «Czélok Ikarusai»-nak bús sorsáért. Ez volt az első úgynevezett komoly fellángolásom. S elhatároztam, hogy az első csók emléket fogom megtisztelni a szivar elszívásával.

A csókot meg is kaptam, de a csók megkapása után már egyáltalában nem éreztem olyan jelentőségteljesnek a napot, mint annak megkapása előtt.

Szóval megint csak nem szívódott el az a híres szivar.

És így folyt le az egész életem, az elszívási napok prolongálása közben. Eljött ugyan az idő, hogy nem dobtak ki a szerkesztőségek-ből, honoráriumokat is kaptam; a darabjaimat is előadták, de az elért sikert mindig kevésnek találtam ahhoz, hogy a szivar elszívásával megünnepeljem.

És tovább tartogattam nagyobb és érdeme-sebb alkalmakra.

Egyszer azután mégis eljött az a nap, a mikor boldognak éreztem magamat. Az esküvőm napján. Ott lett volna az alkalom, hogy elszívjam a vén szivart, de hát, édes istenem,

A PÁLYAUDVAR TERÉZKÖRÜTI HOMLOKZATA.

az esküvője napján csokolózni akar az ember, hát csak nem lehet dohányfüstös.

Hamarosan rájöttem, hogy kár is lett volna elszívni. Az a nap nem érdemelte meg. Majd az elválásunk napján. Az a nap meg fogja érdemelni.

De ekkor is lemondtam róla. Megszabadulni valakitől ez csak negatív gyönyörűség, s ez nem érdemel ünneplést.

A dolog vége, hogy az én szivarom még most is megvan. Pedig már túl vagyok életem delelőjén s most már nem felfelé visz az utam, de lefelé. Most már aligha lesz olyan boldog napom, hogy elszívhasam a szivaromat. Ha csak akkor nem, mikor az orvos majd, úgy sejttem, nem sokára el fog tiltani sok minden egyéb között a dohányzástól is. Akkor rá fogok gyujtani erre, az utolsó szivarra és nagy gyönyörűségemben úgy a földhöz fogom vágni a híres szivar üvegtokját, hogy ezer darabra török...

EGY RÉGI PÁLYAUDVAR.

A napokban az a hír járta be az újságokat, hogy abban a nagyszabású programban, a mely a hazai vasutak fejlesztését tűzte ki céljául, Kossuth Ferencz a nyugati pályaudvar átalakítására is talált útát-módot.

A PÁLYAUDVAR A FERDINÁND-HÍRÓL NÉZVE.

A NAGY CSARNOK.

A BUDAPESTI NYUGATI PÁLYAUDVARRÓL.

A pályaudvar a mostani helyén marad. Ugyanott, a honnan több, mint hatvan esztendővel ezelőtt József nádor vonatját elvitte első útjára, a megkoszorúzott, fellebogozott, ezernyi lelkes ember éljenzésétől kísért Buda. Ez volt a neve az első magyar mozdonynak, a melyik magyar földön, Pesttől Váczig személyszállító vonatot vitt.

Azóta nagyot fordult a világ. A kicsinyke, igénytelen Buda helyett hatalmas, óriási erejű kolosszusok röpitik szélsébesen a kényelmes Pullmant és a középponti vasúttársaság keskeny, hosszúra nyújtott indóháza helyére már régen, 1876-ban új csarnokot épített a vasút.

De az új pályaházat, a melynek a maga idejében csodájára jártak az emberek, ép úgy nem kerülte el az idő járása, mint elődjét. Már évek óta panaszkodnak az utasok és évek óta érzik a vasutasok, hogy az egyre növekvő igényeknek nem felel meg a nyugati pályaudvar. Szűk lett. És ezt holmi apró kényelmetlenségen érzi meg csupán a közönség, de ideget ölü, szellemi és testi erőt a végtelenségig megfeszítő munkán sínyl meg a vasútas.

Mikor a jegyváltó pénztárak széles csarnokából a várótermeken át a perronra tódul a tengernyi utas és az utazással járó izgalmtól már előre ideges, akkor dehogyan is méltányolná azt a kényelmet, a melyet a pöfékelő

masina mögött sorakozó kocsik nyújtanak. Lárma, ajtócsapkodás itt is, amott is. Nagyobb kényelmet kíván mindenki a maga számára és szikrázó szemmel kémleli a leeresztett függönyön, hogy nem jutott-e előnyökhöz más.

Ebben a kaleidoszkopszerűen mozgó, tarka embertömegben akad-e vajjon egy is, a ki arra gondol, hogy mennyi ember megfeszített munkájának az eredménye ez a rendbe sorakozó kocsitömeg? Akad-e a ki tudja, hogy órák telnek el, a míg a mozdonyt ellátják szénnel, vízzel, a míg befűtik, megvizsgálják és végre szolgálatra készen rávezetik a kocsisorra. Hát azt vajjon tudják-e az utasok, hogy mennyi munkába meg időbe tart, a míg kocsikat minden útjuk előtt kívül-belül gondosan megvizsgálják, mossák, tisztogatják, a míg megjavítják, helyreigazítják, a mi veszedelmes lehet, vagy a min megakadhat a közönség gáncoskodó szeme.

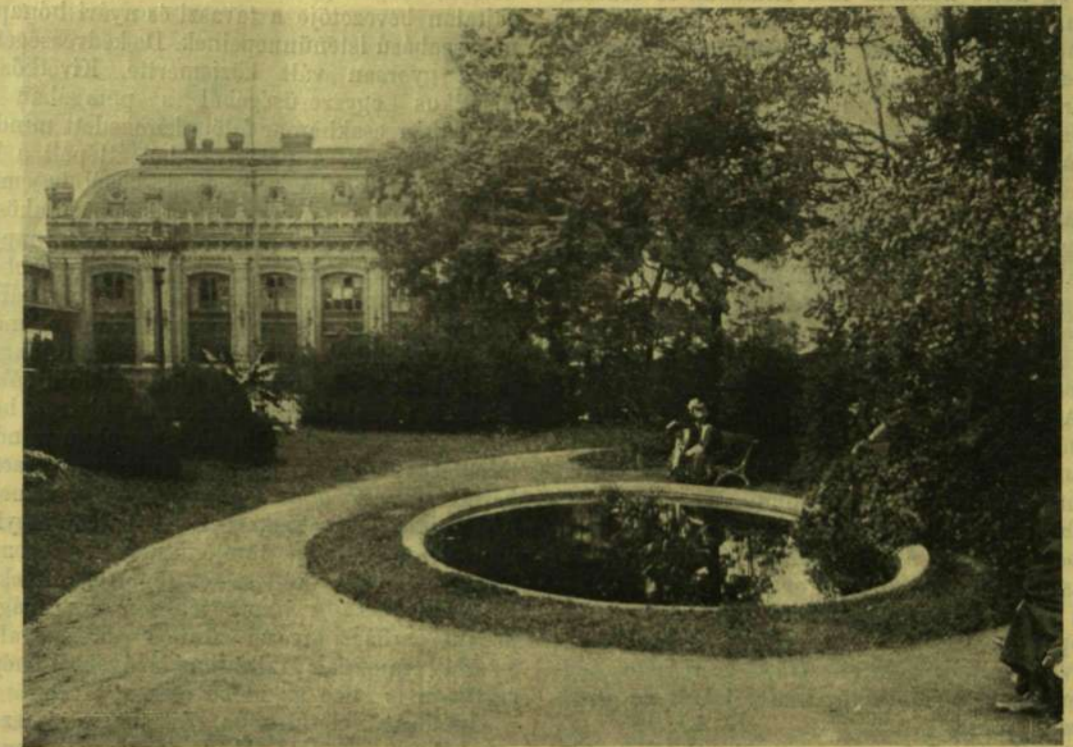
A meddig nincs baj, addig csak hagyják. De mikor a sűrűn forduló vonatból holmi nagyobb hiba miatt ki kell lökni valamelyik járó művet, mikor az egyre érkező, induló vonat közt elsurranna tolatni kell a kész kocsisorokkal, a mikor ünnepi forgalom, alagi löversenyek és hasonló ezernyi más rendkívüli munka tetézi a rendeset, akkor ember legyen a pályaudvarnak minden vasutasa, hogy az utas egyebet ne lásson a nyugodtan álló szolgáló kocsikat.

Ez a megfeszített munka, ha nem is csökken majd, de végre rendes mederbe jut mostanában, a mikor a pályaudvar bővítésével több helyet szorítanak az induló vonatoknak.

A szomszédos forgalom részére új perronok készülnek új vágányokkal, a melyeken a mostani postaépületből kiindulva a Ferdinánd-híd felé sorakoznak majd az induló helyi vonatok. A postaépület ezután várótermeknek, a fedett udvar pedig csarnoknak szolgál majd és a zsolnai vonatra várakozó tót atyafiak a jövőben alighanem itt térnek pihenőre, nem az indulási oldal perronját elzáró vasrács mögött.

Azt a helyet, a melyet a posta rovására foglal le a vasút, valahogyan vissza kell adni és így aztán áldozatul esik a vasutasok sporttelepe, a hol tennispálya, kuglizó és valamelyes füstmentes levegő szórakoztatták eddig a vasuti klub tagjait. A nyugati pályaudvarnak ezen a régi kertjén, a mely még régebben fatere volt a vasútnak, most új postaépület emelnek, a mely homlokzatával a Podmaniczky-utcára és a Teréz-körútra nyílik és a melynek udvarára a körülig haladó vágányokon járnak majd be a vasuti kocsik.

E területen kívül a régi nyugati műhely nagy részén is fektetnek sinszalakat és ugyanott helyezik majd el a keleti pályaudvarról átkerülő udvari és termeszkocsikat is.

A POSTA-ÉPÜLET ÉS A PARK EGY RÉSE.

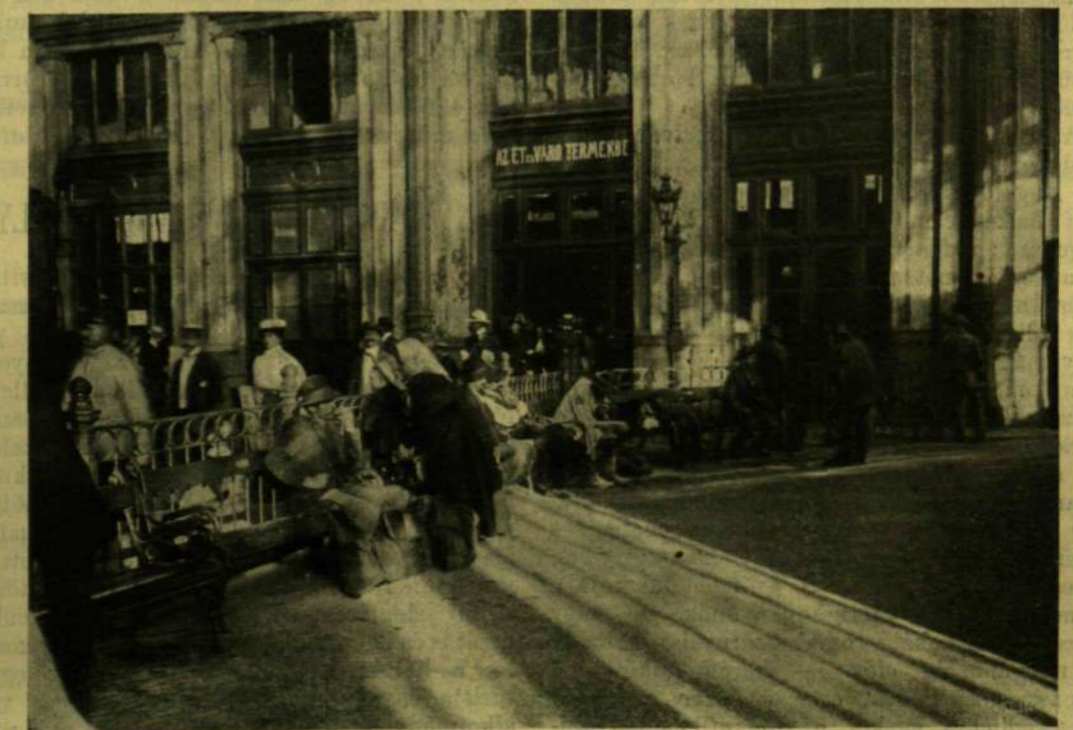

BEJÁRÓ AZ INDULÁSI OLDALON.

Ezzel aztán be is számoltunk nagyjából arról a bővítésről, a mely ezt a pályaudvart, az első magyar gőzvasút első pályaházat újra alkalmassá teszi a megnövekedett forgalom ellátására. Hisszük, hogy meg fog felelni a hivatásának.

A RÓZSA ROMANTIKÁJA.

Valamikor régesrégén a démtűkás mező vadvirágai között élt a rózsza. De már régen az emberiség legkedvesebb virágává lett. Számátalan szines hagyomány szól eredetéről. A sok közül talán a legrégebb és legeredetibb az Ormuzd legenda. Az ősi zend könyvek szerint a mikor Ormuzd isten, vagy más néven: Ahura-Mazda, nagy ezerimóniával befejezte a világ teremtését, így szólott gyönyörűséges nejehez — Amezddád-hoz: «Mondd, hogy tetszik ez az érdekes gépezet?» — «Szép, szép», felelt egykedvűen Amezddád, «de hiányzik belőle a szerelem és a halál szimbóluma». — «Teremts hát kedved szerint ilyet, ha tudsz». — Szólott méltatlankodva Ormuzd s isteni erejét néhány pillanatra ráruházta Amezddád-ra. A «bölcs Úr» hitvese erre folyamba gyűjtötte mindennemű virág illatát és szinompáját s kiemelte belőle a jó szellem segítségével a rózsát. Így lett a perzsa monda szerint a rózsza a virágok királynője, mely kezdetül fogva szinboluma a gyönyörnek, a szerelemnek s az

III. OSZTÁLYÚ UTASOK VÁRÓHELYE A NAGYCSARNOKBAN.

A BUDAPESTI NYUGATI PÁLYAUDVARRÓL.

elmulásnak. A kelet hagyományából bátran következtethetünk arra, hogy a rózsza minden valószínűség szerint Közép-Ázsiából plántálódott át hozzánk. Följegyzések igazolják, hogy Armenia és Frigia játszotta a közvetítés jelentős szerepét. Ezekben a tartományokon keresztül — már a homériák idejében került a görögökhöz. Homérosz és Heziodosz rózsaujjúnak nevezi a hajnalt. A teogoniában Nerzeusz leányai rózsaszínű karjukkal bódítóan hatnak környezetükre s Okroye nimfa arca vetekedett a hibriszű rózsza kelyhével.

Megszámlálhatatlan költői mű magasztalja a rózsza isteni eredetét, csodálatos varázsát. Szaffó, Anakreon s a klasszikus kor nem egy kiváló költője elévülhetetlen szépségű dalokban dicsőítették a rózsát. Anakreon szerint a rózsza az istenek öröme, a műszak kedvelte, az emberek és lantosok kedveltje — a betegnek gyógyulást hoz s a holttetemet megvédi a rothadástól. Babilonban a király-rózsza már a biblikus időkben is gyógyító erejéről volt ismeretes. Még nagyobb tiszteletben, megbecsülésben részesült a görögöknél és a rómaiaknál. Fényűző ünnep, játék, verseny, áldozat s a temetési szertartás alkalmával a rózsza volt az elsőség. Jelképe volt a szépségnek, a szerelemnek s a hallgatásnak s mint ilyen elválaszthatatlanná válik Vénusznak, Amornak és Háropkratesznek isteni jellemétől. Archilochosz

görög költő korában már Lidiában és Tráciában is ismeretes volt a róza. Nemesített fajtát ismerték a héberek és a görögök. A róza keletkezéséről szóló hagyományok között népszerű helyet foglalt el valamikor az *Adonisz* monda. Adonisz véreből teremtette Afrodite a virág királynőjét, — ezért lett jelképe a szerelemnek és a halálnak s innen nyerte a virágon való szuverenitását, melyet mindmáig megtartott. A hívő mohamedán verset mormol a *Korán*-ból, ha rózsaszirmot lát a földön; — nem tapos rá, hanem szertartásszerűen föl-emeli, mert azt tartja, hogy a róza, az öröm és a kéj virága: *Mohamed* verejtékének csöppjeiből született.

A kelet költészetében még most is csodálatos színekben tükrözti a rózsáról szóló hagyományokat. A ki könnyebbülést keres, a ki bánatos szívén enyhíteni óhajt, az vessen legalább egyetlen pillantást az illatos róza kelyhébe s a nagy Allah megsegíti. Valaha átható rózsaszállal volt tele az egész kelet s különösen Perzsia. *Teherán* volt a rózsakultusz központja. *Sirász* csodálatosan szép rózsáit művészen megörökítette *Hafiz* költészetében. Legbájosabb s legbódítóbb illatot lehelte a: *«gülü surah»* róza.

Itáliába a görög gyarmatosok útján került, épen úgy, mint sok más érdekes és értékes portékája a keletnek. *Piniusz* szerint legszebb volt a *kampaniai* róza. Ez is virított a legkorábban. Legkésőbbben nyílt a *praenestei*, mely erősen állotta a versenyt a kampaniaival. *Vergiliusz* lelkesedéssel dicséri a *paestumi* rózsát. Évenként kétszer fakasztotta ésbontó szépségű virágát s tűzpiros színével s pompás illatával fölülmúlta a divatos *nárdust*. A rózsának az ókorban oly nagy volt a becsülete, hogy még az elárulásával is csak a válogatott szépségű leányzó foglalkozhattak. Anguszusz császári idejében a róza szeretete már terhelő betegséggé, költséges mániává fajult. *Nero* egy alkalommal négy millió szeszterciust költött egyetlen lakomának rózsaszírére. *Kleopátra* Antoniuszt olyan termekben látta vendégül, melyeknek padlója egy méter magasságban volt telehintve értékes paestumi rózsával.

Varro már a köztársaság idejében indítványozta, hogy a város közelében lehetőleg mindenkinek legyen olyan telke, a melyen csak rózsát és violát szabad termelni. Javaslata tetszett s Róma környéke rövid idő alatt csodaszép rózsakertekről pompázott. Legnagyobb kelenedősége volt a rózsának a császárok kiscsopongó ünnepein. A dorézolás asztalairól rózsaszállal áradt, a táncosnő hajfürtjeit róza ékesítette, rózsakoszorú övezte a lantpengetőket, a boroskancsókat, az ivókat s a bor töltőgetőit. A padlón rózsában gázoltak a járó-kelők s mámorító rózsaszirmos hullott alá a mulatókra a termék mennyezetről. A tél folyamán tartott ünnepekre, a mikor még nem produkált elegendő rózsát sem *Pompeji*, sem *Róma*, sem a napsugaras *Kampania*, — drága pénzen külön szállították Egyiptomból. Ezek voltak a híres-nevezetes *rózsahajók*. Itáliába való érkezésük sokszor felért egy modern börze-manóverrel.

A XVI és XVII-ik század titkos társaságai többnyire a rózsát választották jelvényül. Az Angolországban versengő *jorki* és *lankaszeri* házak ezimerében is ott tündöklött a képmása: a fehér róza és piros róza harcra az angol történet mozgalmas fejete. A *spanyol mórorknál* a róza diadal, kitüntetés és dicsőség jelképe volt. A *Szent Szűz* és a középkor folyamán rózsával jelképeztek. A gótikus templomok dekoratív művészetét vele válik díszesebbé. A pápa pedig mindmáig *aranyrózsával* tünteti ki az uralkodó házak vallásos és érdemes tagjait. Sok helyütt *pártjelvény* gyanánt szerepel s igen gyakran az *erényesség* teljes diadalát hirdeti. Valaha poétikus s leleményes palástolója volt a *kopaszágának*. Ékessége a női hajnak s gyöngéd takarója a gondtól letarolt férfi-koponyának. A nagy Caesar igen sokáig rózsakoszorúval titkolta el a nyilvánosság előtt — korán beköszöntő kopaszágát. Szóval ezer és ezer szereppel díszelkedhetett egykor a romantikus pályafutás róza. Sok mindenféle jelentése az idő rohanásával feledésbe ment már ugyan, de fenmaradt a *rózsánnep* kultusza.

Rozária, vagy *rozália* volt a neve s kez-

detben, mint egyszerű mezei ünnep, csupán zajtalan bevezetője a tavaszi és nyári hónapok nagyszabású istenünnepeinek. De kedvességénél fogva gyorsan vált közismertté. Kivétkezett rusztikus egyszerűségéből s pompában és mértékben csakhamar föléje kerekedett minden más ünnepnek. A pogányságból átlépett a kereszténység egyházi ünnepei közé is, mint *pascha rosata* (a rózsás húsvét, vagy pünkösöd). A piros pünkösöd napja: a róza vasárnapja! A *«domenica della rosa»* ünnepe régebben, csodálatosan szép s káprázatos színpompában tündöklő szertartása volt az olasz templomoknak. A bazilikák kupoláinak imponáló magasságából rózsaszál hullott az ajtószelvények felé. Illatozó rózsától volt díszes az oltár s hápuha rózsaszirmok takarták a templom minden talpalatnyi helyét. Ma már utcára, piacra került a régi *domenica della rosa* ünnepe. Közmulatságok élnek belőle, holott egykor ünnepiessé tette a tömjénillatos templomok hajóit s búvájos költészetet lopott a szívekbe. A *pascha rosata* napja teljesen egybevág a pogány-barbár tavaszi ünnep dátumával s a szláv fajoknak misztikus lényektől népes *rusáli*-ja is ebbe az időbe esik.

«Imádság, életfilozófia és maga a szent evangélium egy szál fakadó róza», — mondja *Busbequius*, a XVI század lelkes krónikása. *Raymond Hole* angol író szerint volt rá példa, hogy az agonizáló beteg az ő kedves rózsájának illatától néhány pillanatra még feléledt s aztán a gyönyör mosolyával hunyta le szemét. Az isteni szép *Gloir de Dijon* rózsáról pedig ezeket írja: «Ha valami nagy bűnmért életfogytiglan börtönre vonék ítélve s különös kegyképen megengednék, hogy egy rózsátövet vihessen magammal, az csak a *Gloir de Dijon* lenne, — ez csodás illatával és szépségével mindenért kárpótolna.»

A mióta hozták szakadt a róza a messze Keletről, megszépült, megemesült s a műkertészet fejlődésével — számtalan faja van már forgalomban. Elsőrangú szerepet játszanak e téren ma — különösen az angolok, a franciák és a japánok, a kiknél óriási mértékűt a rózsakultusz. Az egyes róza-családok elnevezése, többnyire egy nagynevű költő, művész, vagy egy társadalmi kitűnőség nevéhez fűződik. Felsőrolásuk manapság már fázisra hozta hosszú lajstromot kívánna. A legnemesebb fajok: A *Madame de Raynais*, *Rubens*, *Sokratesz*, *Gloir de Dijon*, *Marechal Niel*, *Comtesse Rises du Park*, *Prince Camille de Rohan*, *Reine du Midi*, *Cloth of Gold*, *Baron Prevost*, *Sombreuil*, *Madame Graula*, *Victor Verdier*, *Reine de Portugal*, a *noveau-tée-k*, a remontantok, a la France illatban, színben és formában gazdag és változatos családjai. Az egyes fajok uralkodó színei: a fehér, a rózsaszín, a sárga, a piros és a kombinált oltással nyert dupla-szín. — Titkos vágyódása a kertészet művészeinek: a fekete, a zöld s az ég azúr színe. A ki a kék fajt meg tudná teremteni a rózsacsaládok kultuszában, máról holnapra króziusi vagyon birtokába juthatna! De így is bőséges forrása van a rózsában a gazdaságnak, a költészetnek és a művészetnek. *Csudáky Bertalan*.

FÉNYKÉPEZIK AZ ANGOL KIRÁLYT.

A londoni olimpiai versenyek megnyitása alkalmával ezer meg ezer hivatalos és amatőr fotográfus iparkodott megörökíteni azt a pillanatot, mikor az angol király a versenyeket megnyitottak jelentette. A vállalkozó szellemű fényképezők, a kik nem részesültek abban a kiváló szerencsében, hogy a király közelébe jussanak, a legfurcsább módokat eszelték ki, hogy gépüket használhassák, sőt volt közöttük egynehány, a ki hajmeresztő bátorsággal a stadion tetejére mászott föl és ott kezdett működni. Néhányan a magasban talán történelmi jelentőségűnek érezték a maguk működését is és kölcsönösen megörökítették egymást. Ez a három képből álló sorozat az egyik turista-fényképezést örökíti meg a magas vasalkotmány tetején és kellő fogalmat ad róla, hogy nagy események lefotografálása nem a legkönnyebb mesterség. Annál kevésbé könnyű pedig ez a mulatság, mert néhány vállalkozó amatőrt a rendőrkö akadályoztak meg hegyi

turájában, a többieket pedig, a kiknek sikerült a tetőre felkerülni, lejutételük alkalmával birságotlakt meg. Hiába, a rendőrségnek sehol a világon nincs érve ahhoz, hogy méltányolja azoknak az amatőröknek a fanatizmusát, a kik egy esetleg nem sikerült képért még a nyakukat is hajlandók kockáztatni.

A BÜVÖS ERSZÉNY.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta KRÚDY GYULA.

— Ha minden elvész, a Viczyeknek akkor is megmarad eredendő földjük, a Nyilas. A Nyilas adta nekik az életet. És ha rákerül a sor, a Nyilas újra kiteszen magáért hűségességében.

Nyilas volt a vezérhalom neve.

Máskor azt mondta:

A Viczyek titkát soha senki sem fogja megtudni, mert a vadkacsák nem árulják el.

Viczky Gábor mélyen elgondolkozva érkezett haza. Már besötétedett, a mikor a vasló köhögve, fáradtan beporoszkált az állomásra. A legelső ember, a ki útjába került, nem volt más, mint Blásik János.

Blásik uram nagyon megváltozott azon esztendő óta, mióta nem láttuk. A tagbaszakadt, kövér ember lesoványodott, leromlott. Az ádámcsutkaja szokatlanul kidudorodott gallérijából és sápadt, vértelen arcában emésztő, lázas tűzben égett beesett szeme. A ruhája is nagyon fogyatékos volt. Olyanforma ruha volt rajta, a melyben a jobbfejta vidéki koldusok szoktak járni. Itt egy óska kabátot ajándékoznak neki, amott egy régi kalapot. A saruja felett vassott macskanadrág feszült, a melyre két vármegyében ráismertek, hogy azt Baracs-kay bácsi viselte valamikor. Mert, anno, híres volt az a ezitromsárga macskanadrág.

Blásik erőszakkal kezelt akart csókolni Gábor-nak és mert minden erejét megfeszítette, sikerült neki. A szájából erős pálinkaszag dőlt és a nyelve nehézkesen forgott.

— Nem felejtettük el a mi áldott kis gazdánkat. Már nagyon vártuk haza. Mit ér az élet Viczy nélkül? A nap se igazi nap, ha nem Viczyre süt. Az öreg Baracs-kay úr az utolsókat rúgja, aztán beköltöztetünk a kastélyba...

Elkapta a Gábor felöltőjét és ajkához szorítva, könnyes szemmel lépkedett utána.

— Csakhogy újra látok egy Viczyt! — sóhajtottá őszinte megatottsággal. — Csak egy úr van Magyarországon és az is Viczy.

Az állomás előtt egy hórihorgas, borotvált képű, nagyon rongyos ember kapta el a Gábor kezét és nagyot csókol rajta, miközben csak-nem letérdelt.

— Isten hozta, méltóságos úr.

Gábor hátraugrott, míg Blásik János kedveskedve dörmögte a vállá felett:

— A Bimbó! Nem tessék emlékezni a Bimbóra? A mi megdicsőült urunknak udvari költője volt a Bimbó.

Egy sárga homokfutó várt az állomás előtt, a melyet Blásik János nagy szertartással dirigált előre. Buzgólkodásában észre sem vette, hogy Bimbó, az imént bemutatott poéta alatomosan settenkedik Gábor körül és a fölébe suttog. Gábor a zsebébe nyúlt, de akkorára már ott termett Blásik János és megkapta azt a rongyos frakkot, a mely Bimbó testét fődte.

— Szégyeld magad, pálinkás-hordó! — dörmögte és a frakk egyik szárnya a kezében maradt.

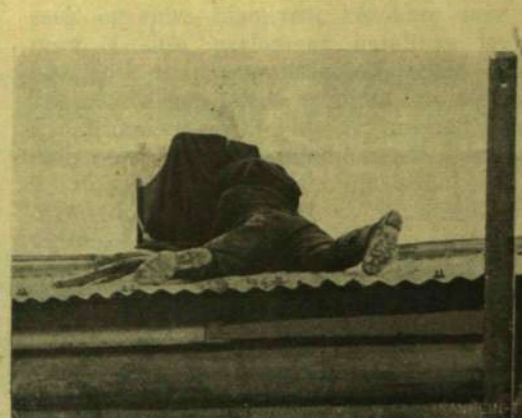
Az egykori udvari poéta siránkozva, alkoholista csuklással nyöszörögte:

A cél felé.

A gép felállítására.

A fényképezés.

HOGYAN FÉNYKÉPEZIK AZ ANGOL KIRÁLYT? — Pillanatfelvételek a londoni olimpiai versenyekről.

— Meg fogod fizetni... Meg fogod fizetni a ruhámat!

A homokfutó már régen elindult, Gábor még mindig hallani vélte a Bimbó hangját: — Meg fogod fizetni!

A kisvároska olajmécsesei feltűnédeztek a távolban és barátságosan pislogtak Viczy Gábor felé:

— Jó ómen, csupa jó ómen, — gondolta magában Viczy. — Baracs-kay bácsi mégsem lopta el az egész hagyatékot.

A kocsis végigdöcögött a rettenetes kisvárosi kövezeten, Blásik a kocsis mellett ülve, jobbra-balra mutogatott a sötétbe és magyarázatokkal szolgált:

— A sánta Grosz felhúzta a házat. Telik a kutyanak a pálinkából!... Emitt meg Pán-csiné, tesszik tudni, az a füstölt arcú, épített új házat. Hej, be szép asszony volt a kutya. Egy pár téglát a mi vagyonunkból is került az új háza. Tetszik tudni, megdicsőült urunk...

Hosszú földszintes ház előtt állottak meg, a mely a sötétben szinte a földhöz látszott lapulni. A vasrostélyos ablakokon át gyertyavilág szüremlett ki, odabenn a szobában Baracs-kay bácsi ült a pohos zöld kályha előtt és irascsomókat dobált a tűzbe.

— Az öreg készül a másvilágra, elégeti bűneit, — dörmögte félhallalk Blásik, a mig Gábor a kocsiról lesegített.

A taplósapkák, ösz fejet vöröslő fényvel világította meg a tűz. Mintha egy kis darab pokol égett volna ott; egy kis darab pokol, a mely minden vén fiskális irodájában található; emberi bűnök, szenvedélyek, rosaszagok gyűjteménye. Az öreg Baracs-kaynak sohasem volt olyan póre, a melyben az igazság és ő pártján lett volna. A kinek igazsága volt, az nem Baracs-kayt kereste fel. Sopánkodott is egész életében az öreg azon, hogy neki nagyobb mesterség egyetlen pörét megnyerni, mint más fiskálisnak tizet. A bűnbe esett falusi parasz-tok között közmondásossá vált a vesztetnek látszó pör megnevezése:

— Ez a gólyáé!
Tudniillik a Baracs-kay uram kapuján a család ezimer függött csupán — a fiait etető gólyamadár, — és alatta a jelzés: ügyvédi iroda.

A mikor Gábor a szobába lépett, az öreg abba hagyta a tüzelést, bár nagy garmada poros írás feküdt még előtte a földön. Megrúgta a papusa orrával a papirosokat:

— De bolond is vagyok! — kiáltott fel. — Még a másvilágról is védelmezem a klienseimet, pedig sohasem fizetek meg.

Az öregnek csak szokatlanul beesett szemén, sárga arcán látszott, hogy valami hiba van a gépezetben, de egyébként nyugodtnak és vidámnak látszott. Összeaszott, sárga kezét Gábor felé nyújtotta:

— No, fráter... Haragszol tán, hogy hiába

fárasztottalak. Biztosítalak, nem jöttél hiába. Meg fogok halni.

A vörös hálóköntöst, a mely legalább is száz esztendőnek látszott, fázósan szorította testéhez. A kályhában hamvadó papirosokra mutatott:

— A póreim még egyszer felmelegítettek utoljára. Hűsleges, derék pörök voltak, el lehetett velük mulatni egy egész életet át. Sok gázságot, komiszszágot, huncutságot láttam, de a legnagyobb gazember mégis csak én vagyok, öcsém.

— Nono, Samu bácsi! — mormogta Viczy. — Ne legyünk olyan szigorúak.

Baracs-kay bácsi akaratoskodva ütötte fel a fejét:

— De bizony én vagyok a legnagyobb gazember. Már ezt az egyet nem engedem magamtól elvitatni. Mindjárt igazat adsz nekem, öcsém, csak egy kicsinykét idefigyelj.

Viczky idegesen nézett körül a szobában. Jobb szerette volna elkerülni ezt a jelenetet a gyámapijával. Valahogy azt remélte, hogy már el is temetik az öreget, mire ő hazaérkezik. És az öreg itt van, lábait egymásra veti, hátrádoz a tintaszagú, vén székben és ravasz-kásan hunyorít a szemével:

— Majd mindjárt, — biztatta Viczyt. — Mindjárt meghalod, milyen nagy gazember voltam. Mert most már beszélhetek múlt időben. Reggel mi már aligha találkozunk. Előlről kell kezdeni, — mondta mesélő hangon, — hogy jól megérthesd a dolgokat. Volt nekem három pöröm... Azokat nem égettem el, ott vannak abban a ládában, ott van a te örökséged, fiam; pöriratok alakjában kapod tőlem vissza édesapád örökségét...

Viczky talpraállott és szédülve nézett az öreg fiskálisra. Az jókedvűen legyintett kezével:

— Nem kell mindjárt megijedni, fiam, — mondta atyailag. — Fel a fejvel és bátran a vesztélyben! Mikor én ilyen fiatal legény voltam, mint most te, a hétféjú sárkánytól sem ijedtem meg. Azért mondom, bátorság.

— Nem értem, Samu bátyám, — mormogta Viczy megzavarodva.

Baracs-kay felállott és gyöngéden lenyomta Viczyt a székbe.

— Csak nyugalom, fiam, — szökött és a zsebéből kulcsot keresett elő és felnyitotta a sarokban álló vaspántos láda zárját. A mig a láda fedelét felemelte, olyan várakozólag nézett Viczyre, mintha az ezeregyéjszaka csodáját mutatná meg neki.

A ládában nagy halomban feküdtek új és ócskaságtól avas iratok. Baracs-kay kivette a legelső irascsomót és gyönyörködve szemlélte, mint valamely drágakövet.

— Ez a Tass kontra Tass...

Két kezébe fogta az írást és sóhajtván mondta:

— Ha még egy kis időm volna, az enyém lehetne a Csermely-köz, ezer hold televény-

föld, szeszgyártási és dohánytermelési engedélyvel...

A írást sóhajtván visszahelyezte a ládába és másikat vett elő.

— Birto kontra egri káptalan... Ötven éves. Ha csak valamivel többet hagyományoz reád édesapád, hogy kitarthatom legyem, elvertem volna a káptalanon a port. De hát bolond volt az öreg. A vagyonának a nagy részét eladta. A macska tudná, hová dugta.

Új irascsomó került ki a ládából. Szinte ajkához emelte Baracs-kay bácsi a papiros-köteget, a mint áhitatosan mormogta:

— Ez itt két kerek millió, fiam. Egy kopogó forinttal sem kevesebb. Bánovszky kontra magyar állam. Ez a legfiatalabb, tán azért a legkedvesebb.

Az írást a ládába tette, gondosan elzárta, majd a ládára ülve, egy darabig mosolyogva nézett farkasszemet Viczyvel.

— Fráter, te most azt gondold magadban, hogy Samu bátyád esendesen megbolondult, a mióta nem láttad. Nos, ha bolond vagyok, akkor egész életemben bolond voltam, mert ennek a három pörnek éltem. Ezért a három pörért dolgoztam, esaltam, loptam és ezért halok meg, mert a póreim nem engedek, hogy életben maradjak. Nincsen ilyen három pör Magyarországon. Ha el akarod őket adni, megcsalnak. Azért én azt mondom, ne add el őket. Fölér ez a három pör az Esterházy-vagyonnal. Hogy szeretem őket. Hát vettem őket... Azaz, hogy talán nem is egészen vettem, mert a pörököddök nagyrésze már régen a föld alatt van, de a pör folyik tovább. Megfogadtam a leghíresebb fiskálisokat Budapesten, Bécsben és Berlinben, a hol a pörök lejártszódnak. Utaztam, fáradoztam, beléjregedtem. Kielégítettem türelmetlen örökösöket és a tanukat esztendőköz tartottam és fizettem, hogy meg ne vehessék őket. És most, megkérdezed, hová lett édesapád hagyatéka? Itt van megtízszerezve ebben a ládában, a melynek kulcsát átnyújtom neked.

Viczky nem vette át a kulcsot, hanem így szólt:

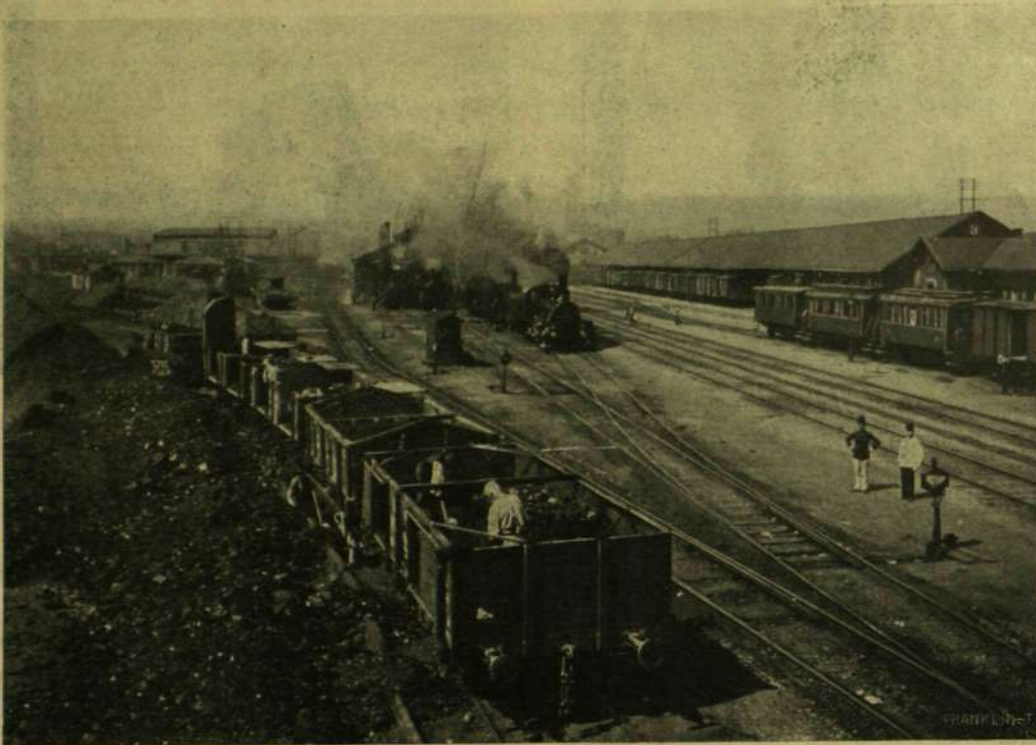
— Nyissa ki Samu bátyám azt a kincs-ládát.

A mig az öreg a láda zárával bajlódott, Viczy megpiszkálta a pohos kályhában hamvadó tüzet. A hamu alól láng esapott, aztán mikor nyitva volt a láda, kivette belőle az irasokat és egyenkint beledobálta a tűzbe. A láng felesapott, meg elhamvad, piszkos korom szállott ki a kályha ajtaján...

Baracs-kay Sámuel megdermedve, szinte öntudatlanul nézte póreinek elhamvasztását.

— Szerencsétlen, — nyögte és eltakarta az arcát, — most már semmi sincs a világon. Viczky vállat vont és keserűen mondta:

— Samu bátyám semmi rosszat nem tett, csupán az örökhagyó intézkedéséhez ragaszkodott. Az apám azt akarta, hogy szegény em-

A SZÉNRAKODÓK A PÁLYAUDVARON.

ber legyen. Nos, Baracska bácsi ezt megeselekedte.

— Ne vadjolj, — emelte fel a kezét a megtört öreg ember. — Én jót akartam.

— Tudom, — felelt egykedvűen Viczky. —

Tudom, hogy másképpen gondolta a végét, Samu bátyám. Gyerekkoromban sokszor halottam az apámtól, mikor aranyait szórta: valahogy csak tönkre kell menni! Ha kártyás ember lett volna a gyámom, elkártyázta volna az örökségem. Elverte volna asszonyra egy másik gyámom. Samu bácsi a pörökre költötte. Gombház. Megvan még a bűvös erzeny.

Az öreg fiskális tagadólag rázta a fejét:

— Nincs meg. Tüvé tettünk mindent. Blásik félig megbolondult tíz esztendő alatt. Az erzeny nincs. Elvitte apád a másvilágra.

Viczky nyugodtan mondta:

— Én azt hiszem, ha keresni fogom, én megtalálom. De nem is keresem...

Baracska bácsi, látván gyámfiának a nyugodtságát, a melylyel a váratlan csapást fogadta, halkán megkérdezte:

— Nos és kívánod, hogy agyonlőjsem magam? Mert én már csak golyót érdelek.

— Azt a bolondot csak nem teszi, Samu bácsi! — kiáltott fel Viczky. — Érdemes is volna! A Viczky vagyona veszett el; arra való az, hogy elveszen.

— De mégis, édes fiam, — mormogta reménykedve Baracska bácsi. — Gondold meg jól a dolgot. Én már számot vetettem mindennel. Nekem most már jobb volna, ha nem kellene megmászítani elhatározásomat.

Viczky az öreg fiskális vállára tette a kezét, a szemébe nézett és őszinte hangon mondta:

— Kedves bátyám, én előre tudtam azt, hogy ez fog történni. Higgye el, nem haragszom. Egy esőpet sem haragszom. No, békülünk ki, Samu bácsi.

Az öreg vonakodva nyújtotta a kezét, mint a ki valami bizonytalan alkuba bocsátkozik, aztán felsóhajtott:

— Nos, jól van, megteszem. De csupán neked teszem. Jöhetne hozzám a nádorispán maga, annak se engednék. Olyan igaz, mint hogy Baracska a nevem, — fűzte hozzá erős-ködvé.

Megpiszkálta a kályhát, hogy a hamvadó tűz ismét lángra kapjon.

— Az ördög vigye el a pöröket. Csak hogy már ezen is tüleztünk, — kiáltott fel és jókedvűen dörszölgötte a kezét. Hátát a kályhának támasztotta és vidáman nézett az előtte álló fiatalemberre:

— Hm, csinos fiú vagy... Azt hiszem, egy jó házassággal reperálhatnánk a dolgot. Van is egy pártim. No ne csinálj olyan fanciesali arcot. Beesütemre mondom, hogy nem tréfálok. Viczky de Viczky még mindig megélhet a neve után is, habár a mai világban igen rosszak a pénzügyi konjunkturák és a kutyabőr nem sokat ér.

— Ráérek még a házasságra, — felelt kitérőleg Gábor.

Baracska bácsi összecsapta a kezét: — Bolond beszéd! A házasságra tulajdonképpen sohasem ér rá az ember. Én például... No de hagyjuk az én dolgomat. Az ember akkor házassodik meg, a mikor az esze azt parancsolja. Mind bolond az, a ki a szívére hallgat. A boldog házasság olyan, mint a pezsgő. Bor is, meg nem is bor. Bor is van benne. Nos hát a jó házasságnál beszélhet a szív

ÉRKEZŐ ÉS INDULÓ VONATOK.

A BUDAPESTI NYUGATI PÁLYAUDVARRÓL.

is, de nem szabad csupán a szívre hallgatni.

Viczky azzal vélte legkönnyebben elnémitani az öreget, hogy nyugodtan elmondta neki, hogy Pesten már van valaki, a kit kiszemelt magának, az öreg Fátol lánya...

Baracska bácsi türelmesen végighallgatta a gyámfia szavait. Csőppet sem lepte meg őt a dolgok állapota. Vidáman bólogatott a fejével és csettintett az ujjával:

— Kutya-teremtette! Magam is keresztül-estem a báránymilón; minden egészséges ember keresztül megy rajta. Magam is... De hagyjuk az én dolgomat. Persze, persze, csinos a fruska. Hej, azok a fruskák, azok a fruskák!... Habár én abban a korban, a melyben te vagy, az öreganyámba voltam szerelmes. No, nem épen az igaziba, de lehetett volna akár az öreganyám is az illető. A mai fiatalágnak mások a virtusai, mint a régié. Tempora mutantur.

Viczky tréfás komolysággal kérdezte: — Talán azt akarja, Samu bátyám, hogy én is az öreganyámba legyek szerelmes?

— Világrt se! — tüzelt az öreg. — Csak szeresd te mindig a fruskákat, mert hidd el nekem, hogy addig ér valamit az asszonyféle, a míg rövid a szoknyája. Magam is... No de hagyjuk az én dolgomat. De feleségül mégis csak azt vedd, a kit én választok ki a számodra. A vén szem többet lát, mint a fiatal szem, mert a vén szemben kevesebb már a színes anyag, a mely rózsaszínűnek mutatja az életet.

Felemelte a kezét, csettintett a nyelvvel: — Remek pártim van számodra.

Viczky kedvetlenül fordított hátat: — Nyugodjon bele, Samu bácsi, a megváltoztathatlamba. Én csak azt veszem el, a kit szeretek.

Az ajtón kopogtattak és Blásik János dugta be a fejét. Hivatalos hangon jelentette:

— Az óra már éjfélre jár. Tekintetes ügyvéd úr, fejezzük be a hazudozást. A kisgazdáknak aludni is kell.

Viczky meglepődve nézett Blásikra.

— Hát kend engem vár? — Igenis, — felelt az egykori udvarmester, — én a megdicsőült urunk fiát nem hagyom el se földön, se égen.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Utazó magyarok. Idehaza bizony nyom bennünket az érzés, a melynek Széchenyi István gróf így adott kifejezést: olyan kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kell kegyelmezni. Erezzük a kevés voltunkat a földadatainkkal meg — az ellenségeinkkel szemben és még az se megy minden fáradság nélkül, hogy egyáltalában észrevegyenek bennünket a sokmilliósi nemzetek tömegei között. A Rákosi Jenő szava, hogy: harmincz millió magyar kellene, úgy hallatszott, mint egy nemzeti fölshajítás. Erős a hitünk a magyar-erejében, dicső jövőjében, nagyra hivatott-ságában; bizonyosan eljön még a kor, mikor ez a sohajítás már mint valóság él a Kárpátok és a tenger között. De a ki nem éri be a reménységgel és legalább az illuzióját szeretné megszerezni annak, hogy háromszor sőt tízszer annyian vagyunk magyarok, mint a mennyien vagyunk: ez ma is módjában áll és nem is került valami igen nagy fáradságba. Csak így, az utazási szezon idején barangolnia kell egyet a világ országútján, a hol a vakációzó, szórakozó, nézelődő emberek hadai vonulnak. Ha ezen az országúton hallatszók szavak szerint csinálnak meg a nemzetek statisztikáját, akkor mi magyarok bizonyára a legelsőök, a legnagyobbak, a legszámosabbak sorában állnánk. Lelkes tudósaink és kutatóink valamikor elmentek a világ végére, hogy magyarokat keressenek: ma bajosabb mesterség és nagyobb út lenne így a nyári hónapokban kifürkészni egy olyan darab földet, a hol ne találna az ember legalább egy szálat magyart. A jéghegyek világától az egyenlítőig, hideg helyen, meleg helyen, a csúcsokon és a tengerben, nagy világfűrőkön, metropolisokban és apró alpesi falvakban mindenütt megjelenik immár nemcsak a világjáró angol és a lódenruhás, rükszakos német, hanem a kíváncsi és érdeklődő magyar alakja is és sehol se úgy, hogy — legalább egy honfitársat már ott ne találja. Az emberben fölújong a lélek: — Még se lehetünk mi olyan nagyon kevesen, ha így tele tudjuk hinteni magyarral az egész világot, holott egyikünk se hagyta otthon üresen a városát vagy a faluját! — Szó sincs róla, ez az öröm, ez a megvizsgálódás, ez a büszkeség nagy csomó pénzébe kerül az országnak, a mi ott ragad az idegen földön kószáló magyarok nyomában: de — nem marad ott ingyen. A ki kíváncsi lélekkel járja az útját, mind hoz magával valamit. Ha egyebet nem, hát tapasztalatot. És ha ez a tapasztalat kritikává idomulván, az ithoni dolgok közül egyre-másra nem is kedvező: ez se hiba. A kritika, az elégedetlenség kovásza érleli a jobbat, az állapotok átalakulását, haladását, tökéletesedését. Régi igazság az, hogy a haladásnak mindig szüksége van egy bizonyos mennyiségű elégedetlenségre, a mivel a kazánját fűtse. Annyira már, hála Istennek vagyunk, hogy akármerre jár is a magyar ember, mindenünnen van oka — hazavágyódnai és el fog következni az az idő is, a mikor az élet és a viszonyok egész területére érvényesen hozza magával a külföldről hazatérő magyar ember azt a tanulságot, hogy: másutt se rossz, de a legjobb — itthon!

Bukás. Egy, czégnak — legyen ez bankház, akár ujság, akár szabóműhely, — a régi voltában mindig nagy erkölcsi erő lakik. Az az igazság, hogy csak a jó maradandó, fényt és tisztességet áraszt a régi czégre, a melyek egyre gyarapodó multjuk tömegével tesznek tanulságot róla, hogy a maradandóságnak ez az elementuma megvolt a munkájukban. Az iparúzó és kereskedő nyugati államok városaiban igen sok a régi czég, akad olyan is, a melyik félezer esztendőnél nagyobb multat hagyott már maga mögött. Nemcsak az por és hamu már régen, a ki alapította, hanem az unokája is. Nemzedékek jöttek és mentek, az egész világ képe sokszor megváltozott, más lett az élet, más lett az ember, de a czég, az megmaradt, jelül és bizonyosságul annak, hogy a munkája mindig változatlanul hasznos és szükséges tudott maradni a viszonyok és korok minden változatában. Ezeknek a régi czégek-neki a megkopott, korhadt tábláira egy nagy

darab kulturhistória van ráírva és sok-sok becses tanulság a munka, az ügyesség, az életrevalóság és a mesterséghez való hűség erejéről. Minálunk Magyarországon és főként Budapesten modern gazdasági életünk fiatal-ságánál fogva a régi czégek száma meglehetősen csekély. Egy ötven esztendő vállalkozás tehát már megkaphatta a régi czég patináját, annál inkább, ha ez a vállalkozás a munkája minőségével is az élére jutott valamely mesterségnek. A Monaszterly és Kuzmik czég pedig ilyen volt. Nagy időközön át a kétség-telen elsősg tekintélyét élvezte: a márkája dísz és előkelőséget jelentett. Páris és Bécs roppant versenyének nyomása alatt a budapesti konfekciós-czég nem juthatott nevezetes érdemek nélkül ahhoz a tisztességhöz, hogy fejedelmi asszonyok biztárára az izlésére és tudására a ruhájuk készítését. Nem tudom, volt-e már előttük is konfekciós czég Budapesten, a mely fejedelmi háznak dolgozott: ha most már több van, ennek az érdeméből bizonyára rész illette a régi czéget, a mely a magyar munka hitelét ezen a téren is megszerezte. Van rá tehát okunk, hogy bizonyos megilletődéssel halljuk az emulása híreit, akár az volt a tragikuma, hogy a szerencse nem tudott hű maradni hozzá, akár az, hogy nem tudott hű maradni a szerencséjéhez.

Nők az alkotmányban. Ha a finn parlament elnöke udvaris ember, akkor az üléseket alkalmasint így fogja berekeszteni:

— A tárgyalásra megsabott idő letelvé, kezeiket csókolom és az ülést bezárom! Természetesen ez csak akkor lesz így, ha az elnöki széken férfi fog presideálni. A mi

KERTBEN. — Neogrady Antal rajza.

maga meggyőződésének és egyetemes érdekeinek jobb, ügyesebb, érdemesebb, alkalmasabb képviselőjét látta a női kandidátusban, mint férfi ellenjelöltjében. Hiszen a többségben lévő pártok épen úgy állíthattak volna férfi jelöltet a soraikból, mint nőt: ha tehát nőt jelöltet és választottak meg, ez nyilvánvaló bizonyítéka, hogy őt tartották a legértékesebbnek, az ő tehetségében vagy agitáló erejében bíztak meg legjobban. Ez az igazi sulya és jelentősége a finn választások eredményének, mert nagy argumentummal gyarapítja a feministaik arzenálját a nők politikai képességének szegzett kétséggel szemben. Igaz, hogy a finn képviselőház csak autonóm, de nem független nemzetintéző testület, a munkájának nagy politikai vonatkozásai nincsenek, szélesebb és kényesebb politikai kérdések nem foglalkoztatják: de hogy a nők értenek a diplomáciához is, ezt már tudjuk, ha Finnországban nincs is módjuk beigazolni.

A budapesti rendőrség nyáron csipett egy egész csomó «pénzembert», a kik, ha el nem vesztették a jókedvüket, (de valószínű, hogy elvesztették) azzal védekezhetnek, hogy egy nagy nemzetgazdasági érdeket szolgálták: idegen tőkét hoztak az országba. Ezek a jó urak ugyanis a külföldön manipuláltak, az ellenük tett följelentések tulnyomó nagy része Németországból érkezett: de már erre a «tőkebehozatalra» igazán azt mondhatjuk, hogy: nem kérünk belőle, mert magunknak is sokkal többre van. Még pedig igen sokkal többre. Ki se lehet azt számítani, hogy ennek a néhány sebélyes embernek a gonosz lelkiismeretlensége, milyen rengeteg kárt okoz nemcsak azoknak a szerencsétleneknek, a kik lépve mentek nekik, hanem az egész országnak, egész gazdasági életünknek. Magyarország azok közé az országok közé tartozik, a hol még — mint mondani szokás — milliók hevernek az ország-után. Földje, vizei, hegyei, erdei fölbecsülhetetlen értékű kincset rejtnek, a melyeknek a kiaknázása a tőke, a becsület, hasznos munkát fejlesztő tőke földadata. Ha van ország Európában, a melyben erre a tőkére óriási és igen hálás szerep vár, akkor ez Magyarország, a miből nyilvánvaló, hogy az ország hitelének féltékeny őrzése — mikor ugyanis a rágalmozó nyelvek egész tengere sziszeg körül bennünket — minálunk igen fontos hazafias kötelesség. Az ország gazdasági haladásának nemzeti érdeke mulhatatlanul megköveteli a magyar vállalkozás becsületességének általános elismerését. A mi ismeretlen föld voltunk tragikumához tartozik már az, hogy — mint legutóbb a Rochette bankár üzelmének adatai is mutatják — a külföldi nagy szélhámosok előszere-ttel helyezik a mi határaink közé nem létező vállalkozásokat és ártatlanul egy csomó ódiomot raknak ránk: de egyenesen fölháborító dolog, mikor lelketlen szédelőgők úgy manipulálnak, hogy a saját értéktelen becsületükön felül, az ország hitelének drága becsülete is vérezni kénytelen miatta. Ezek a derék «bankár» urak ugyan édes-keveset törődtek ilyen momentumokkal, hiszen a kinek a saját becsülete iránt nincs érzéke, attól fogékonyaságot semmiféle becsület iránt nem várhatunk: de kifejezésre kell jutnia ennek a megítélésnek ott, a hol az erkölcsi erő a maga teljességében nyilatkozik meg: a megtorlásban. Ennek olyannak kell lennie, a melyikből az egész világ megláthatja, hogy ennek az országnak a jogrendje igenis kényes minden magyarországi vállalkozásnak, még a legkisebbnek is, a becsületére és összemorzsolja azt, a mely ennek a híjjával van. Kegyetlen példát kell statuálni azoknak a vállalkozásoknak az okulására, a melyek a külfölddel keresnek kapcsolatot, nem azért, mert ott is ismerik, hanem azért, mert ott még nem ismerik őket.

PÁLLIK BÉLA.

A magyar festészetet Pállik Béla halálával váratlanul és nagy csapás érte. Nem volt már fiatal ember, hatvanharmadik évében érte utól a halál, tehát nem lehetett azt várni tőle, hogy esztent új csapásokat fog nyitni talentuma, s korszakalkotó új művekkel fogja gyarapítani

PÁLLIK BÉLA.

MUNKÁCSY MIHÁLY ÉS PÁLLIK BÉLA.

PÁLLIK BÉLA MINT OPERAÉNEKES.

a magyar festőművészetet. A mire az ő hatalmas tehetség képes volt, arról tanuságot tett már eddig is. Nem várhatta tőle jogot senki, hogy esztent alkotandó művei sokkal értékesebbek legyenek mint a minők az eddigié. Am veszteségünk ennek dacára is igen nagy. Egy erőteljes egyéniséget veszítettünk benne, a ki minden művébe belé tette az ő egész képességét, lelkének művészi teljességét.

Pállik sokoldalú művész volt. Festett arcképet, tájképet, az állatok mindenféle fajtát, freskókat és sok egyebet. Mikor orvosai attól féltették, hogy a festés szeme világától foszthatja meg, akkor énekelni tanult, s végeztet tanulmányait, mint opera-énekes lépett fel — nem is minden siker nélkül — Németország különböző színpadjain. De művészetének teljes ereje állat — nevezetesen pedig birka-képeiben nyilatkozott meg. A hogy ő a juhok festette, abban őt felül nem multa soha senki, se az élők, se a mult korok festői közül. A ki csak néha is ellátogatott a budapesti műcsarnok kiállításaira, annak megragadták figyelmét az ő képei, még ha keveset értett is a festészethez. De képeit és nevét nemcsak ide-haza ismerték, hanem ismerték mindenütt, a hol csak megértik és megbecsülik a festészetet.

ALKOTMÁNYOS VILÁG TÖRÖK-ORSZÁGBAN.

Törökországban kinyitottak egy ajtót, melyről még senki sem tudja, hova szolgál. Körül-belül ez a legtalálhatóbb ítélet a török szultánok arról a meglepő elhatározásáról, hogy alkotmányt adott népének, vagy, szabatosabban szólva: helyreállította az 1876 december 23-iki alkotmányt. Voltaképpen helyre sem kellett volna állítani, mert a török alkotmány harminckét év óta megvan, érvényét sohasem veszítette, csak éppen hogy nem gyakorolta senki, Abdul Hamid szultán pedig harminckét év óta e meglevő alkotmány ellenére uralkodott. Pedig ő volt a nagy újítási atyja, — igaz, hogy meggyőződése és akarata ellenére. Törökországban abban az időben épp oly keserves és reménytelennek látszó időköt éltek, mint a közelmúlt napokban. Szerbia, Bulgária, Montenegró és Hercegovina lángba borult, Románia is harcra készen állott, a szerb hadsereg élére Oroszország adta a vezéréket, Angliának pedig, melynek kormányja leghívebben pártolta Törökországot, Gladstone híres Atrocity-meetingjei lázították a közvéleményt a «véres szultán», az «átkozott Abdul» ellen.

Kénytelenségből, hogy a reformokat ellenzó s e miatt elűzött és öngyilkossá lett Abdul Aziz szultán s a megőrült és trónjától megfosztott Murad szultán után ő juthasson a trónra, e pedig a szabadelvűsökre inkább hajló öcsese, Resad herceg, a most is élő jogszerű trónörökös: Abdul Hamid elfogadta Midhat pasának, a szabadelvű újtörökök tulajdonképpen való ősnök kezéből az alkotmányt, mely az állam felelőtlen és sérthetetlen fejének nyilvánítva a szultánt, ottomán-nak mondja ki, valláskülönbségre való tekintet nélkül, a török birodalom minden alattvalóját, a törvény előtt való egyenlőséget, a sajtónak a törvény korlátai közt való szabadságát, a gyülekezési, a kérvényezési jogot, a bírák elmozdíthatatlanságát, a kötelező elemi oktatást; kihirdeti a *parlamentari alkotmányformát*, százhatvan. a szultán által élethossziglan kinevezendő tagból álló szenátussal és ötszáz tagból álló népképviselőtestülettel, mely törvényeket szavaz meg, kormányt bukathat és vád alá helyezhet, adókat szavaz meg és meghallgatja az állami számvévszék köteles jelentéseit. Abdul Hamid szultán elfogadta és kihirdette Midhat pasa alkotmányát, megválasztotta az első török parlamentet, maga nyitotta meg az országgyűlést a Dolma Bagese-palotának keleti fénytől ragyogó termében, kimondva először és mind- eddig utoljára ezt a megszólítást: «Szenátor urak! Képviselő urak!» A palota ágyúit megdördültek s a hirnőkök harsányan adták ki a jelszót: *Padisajim csok jasa!* Sokáig éljen a padisah! — és az utczán tolongó nép társadói örömmel visszahangoztatta: *Padisajim csok jasa!*

De az első török parlament ez ünnepélyes megnyitására Midhat pasa már nem volt jelen. A szultán, ki az alkotmány kihirdetésének napjaiban őt nevezte ki nagyvezérévé, másfél hónap leforgása után már elűzte, száműzetésbe küldte, utóbb meg is fojtatta gyűlöletből a szabadelvűségéért. A török országgyűlés is csak két ülést tartott még, aztán feloszlatás és az alkotmány kimondott visszavonása nélkül elhallgatott örökre. Utolsó szónokait elnyomták a kitörő orosz-török háború borzalmait. Mert Abdul Hamid szultán, legjobb ismerői egyikének, Vambéry Arminnak tanúsága szerint, Feth Ali sah módja szerint, sőt talán nála is határozottabban gyűlölt minden szabadelvű kormányformát. Soha nem is titkolta el ez érzelmét, «és több évi érinkezésünk közben — úgymond — ismételve nyíltan és leplezetlenül kifejezést adott előttem ebbeli nézeteknek».

Es most az 1876-kihoz sokban hasonlító válságos körülmények közt, újra feleleveníti és ünnepélyesen kihirdeti az 1876-ik évi alkotmányt, s ha úgy lesz, a mint Konstantinápolyból híre adják, két hónap múlva megindul az alkotmányos választási harc a török birodalomban, és Abdul Hamid szultán megnyitja a Dolma Bagese palotában a második ottomán parlamentet. A török nép pedig, nemzeti öntudatára ébredve, semmi csalódás által meg nem semmisíthető ábrándjaival, mámorosan kiáltja a fővárosban és a nyugtalan tartományokban, hol mintegy varázsszóra szünik meg a harc: *Padisajim csok jasa!* Sokáig éljen a padisah!

A török alkotmány és parlamentarizmus tehát újja született. Életre a szultán ijedelme keltette ép úgy, mint három évvel ezelőtt az orosz dumát a cász rettegése az általános sztrájk következményeitől és a hadseregben mutatkozó fegyelmeletlenség miatt.

Az új török parlament atyjának a kis termetű Kicsük (kicsi)-nek nevezett Szaid pasát, a most kinevezett nagyvezért mondják. Kicsük Szaid már több ízben volt nagyvezér Törökországban, de szabadelvű gondolkozása miatt Abdul Hamid ép oly kevéssé szerette, mint Midhat pasát, de kénytelen-kelletlen elismerte jelentékeny voltát és igénybe vette tanácsát és szolgálatait. A Kiesi Szaid immár betvenhárom éves öreg úr. Van némi kapcsolat közte és az 1877-iki első török parlament között. Akkor ellenezte a szabadelvű reformot, de az országgyűlés megnyitására mégis részt vett mint népképviselő, s ő olvasta fel a trónbeszédet, melyet a szultán Edhem pasa nagyvezérnek, ez pedig neki nyújtott át. Nem mindig örvendett egyformán Abdul Hamid szultán kegyeinek, s életrajzának adatai közre tartozik, hogy a legutóbbi örmény zavarok idejében, egy este, midőn a szultán az örmények iránt mutatott szimpátiát miatt a palotába hivatta, élve a gyanúval, hogy Midhat pasa sorsára jut, nem a palotába ment, hanem az angol nagykövetségre menekült. Mert Kicsük Szaid pasa egy emberöltő óta, belátva Midhat pasa elveinek igazságát, kitaró hűve a szabadelvűségnek. S a mi bennünket különösen érdekelhet, őszinte barátja Ausztria-Magyarország és Németország politikájának. Ha tehát most, hogy az új életre kelt török alkotmányosság lehetetlenné teszi Oroszország és Anglia reformterveit, melyek Magyarország és Németország céljainak nem felelnek meg: a török alkotmány váratlan feltámadása és Kicsük Szaid hatalomra jutása azt a benyomást kelti, hogy a mi Törökországban történt, nem ellenünk történt.

Sokan kétségbe vonják, hogy tartós lenne az új alkotmányos rend Törökországban. Az önkényurak, s Abdul Hamid szultán különösen, mindig szívesen hallgattak az oly tanácsokra, minőt Pillerisdorf osztrák belügy-miniszter adott az uralkodóháznak 1848-ban, midőn a magyar követelések elfogadását ajánlotta:

— A történelem tanúsága szerint voltak pillanatok, midőn, a körülmények hatalmánál fogva, engedni kellett a nép féltelen kívánatainak, de aztán, a kormány erejének visszatértevel a kicsitakat módosítani vagy visszavenni is lehetett.

De úgy lesz-e most is? Alig. Törökországban 1876 óta, nagyot fordult a világ s a tö-

KÜCSÜK SZAID PASA, AZ ÚJ TÖRÖK NAGYVEZÉR.

rök nép megismerte és szentnek vallja a «nemzet» és a «haza» fogalmát, melyet addig nem ismert. Abdul Hamid tudja ezt. Azért esküdött meg, kezét a koronára téve, hogy az alkotmányt, melyet népének adott, megtartja mindhaláláig.

KIS EMBEREK RÉGI VILÁGA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Fogazzaro Antonio. — Fordította Bezerédj István.

A bácsi felemelvén karjait egy mély jalkiáltással, ismét térdeire ejtette azokat.

— Elvesztetted! — szolt. Kevés ideig hallgatott, fejét lehajvta s ajkait előrenyújtva, magában dörmögött, majd e szókra fakadt:

— Sohase hittem volna! Lehetetlennek tartottam volna ezeket a dolgokat! De ha az ember (s így szólva, felemelte fejét és Lujza szemébe nézett) elkezd elveszteni józan eszét, el van veszte. És te, kedvesem, így darab óta kezd el elveszteni.

Lujza összereszt.

— De igen! — kiáltott fel a bácsi teli torokkal. — Kezded elveszteni egy idő óta. S ez az, a mit meg akartam neked mondani. Halld: az én anyám vesztett el gyermekeket, a te anyád vesztett el gyermekeket, annyi anyát láttam, a ki elvesztette gyermekét, s egyik sem tett úgy, mint te. Ez a világ sorja, mindnyájan halandók vagyunk s el kell fogadni ezt az állapotunkat. Azok belenyugodtak. De te nem. S az a temető! Az a két, három, négy látogatás ott naponként! S azok a virágok, s mit tudom még mik! Jaj nekem! S azok az ostobaságok, a miket Casarioóban csinál az a másik szegény együgyűvel; azt hiszitek, titokban csináljátok, pedig mindenki beszél róla, még fia is! Jaj nekem!

— Nem, bácsi, — szolt Lujza szomorúan, de nyugodtan. — Ne mondj ilyeneket. Nem értheted ezt.

— Értjük már, — felelt a bácsi minden ironiával, a mire képes volt. — Nem érthetem! De van ebben más is. Te nem jársz többé templomba. Én sohase mondtam neked semmit, mert ilyen dolgokban az volt mindig az elvem, hogy mindenkit hagyjunk úgy tenni, a mint hisz; de mikor látom, hogy elveszted, hogy úgy mondjam, józan eszedet, belátásodat s még a közönséges jó izlést is, nem tehetem, hogy ne emlékeztesselek, hogy ezt nyeri az ember, ha hátat fordít az Istennek. Végre most az a gondolat, hogy nem akarsz férjvedel találkozni ilyen körülmények között, ez meghalad minden határt. Azt akarom még mondani, — folytatta rövid szünet után, — hogy majd én megyek el.

— Te? — kiáltott fel Lujza.

— Miért ne? Igen, én. Számítottam rá, hogy elkísérlek, de ha nem jössz, egyedül megyek. Elmegyek megmondani férjednek, hogy elvesztetted eszedet, s remélem, hogy én is nemsokára elmehelek felkeresni szegény Máriát.

Soha senki se hallott Piero bácsi ajkáról ily keserű beszédet. Akár ez, akár a férfiúi tekintély, akár Mária neve így kiejtve, meggyőzték Lujzát.

— El fogok menni, — szolt. — De neked itthon kell maradnod.

— Semmi esetre, — felelt a bácsi elégedetten. — Van negyven éve, hogy nem láttam a szigeteket. Felhasználom az alkalmat. S ki tudja, nem sorozatom-e be magamat a lovasághoz én is?

— Hát hogyan? — szolt Cia Lujzához, miután a bácsi lefeküdt. — Igazán el akar utazni az én gazdám is? Kedvesem, az ég szerelmére, ne engedje neki!

S elmesélte, hogy két órával ezelőtt elforgatta szeméit és mellére hajtotta fejét; mikor ő szólította, nem felelt; azután magához tért s az ő sürgető kérdéseire haragba jött, azt állította, hogy nem volt semmi baja, csak kissé álmos volt. Lujza álva hallgatta Ciát, gyertyával kezében, üveges tekintettel, megosztva a hallottak iránti figyelmét és egy más gondolat között, mely nagyon különbözött s nagyon messze volt a bácsitól, a háztól, Valsoldától.

II. FEJEZET.

Ünnepélyes dobpergés.

Február 25-ikén, az elutazás napján, Piero bácsi fél nyolczkor felkelt s az ablakhoz ment. Sűrű köd függött a fehérre tő felett és elrejtette a hegyeket, úgy, hogy csak két keskeny fekete sáv látszott jobbra-balra, a tő és a köd között. «Oh, jaj!» sóhajtott a bácsi. Nem volt még készen az öltözködéssel, mikor belépett Lujza és kérte őt a rossz idő ürügye alatt, hogy maradjon otthon, s engedje őt egyedül elutazni. Cia nagy aggodalomban volt és kérte Lujzát, hogy ragaszkodjék ehhez, mert tudta, hogy az öreg urat 20-ikán erős szédülések érték és 22-ikén, nem szólva senkinek, elment meggyönni. A bácsi felingerlődött s hagyni kellett őt, hogy akarata szerint tegyen. Szegény bácsi, mindig vasgészésnek örvendett s nagyon aggodalmas volt, a legkisebb zavar megijesztette, de most nem helyeselte, hogy Lujza egyedül utazzék el ilyen lelkiállapotban, s feladta magát érte. Felöltözött, visszament az ablakhoz és diadalal hívta Lujzát, a ki a kertben volt.

— Fel a fejfel! — így szolt, — nézz fel a Bogliára!

A magasban, Oria fölött, a füstölő köd fölött a hegyen a nap halavány aranyugara látszott s még felebb az átlátszó, derült ég.

— Szép napunk lesz!

Lujza nem felelt s az öreg vigan jött le a loggiába, kiment a terrasra, hogy élvezhesse a köd és a nap nagyszerű csatáját.

A tő egész keleti része Balsa Ca Rotta, — S. Mamette utolsó háza — és jobbra a Doi öböl között egy óriási fehér tengernek látszott. Ca Rotta alig tündt elő csak, mint egy kísértet. A Doi öbölnek kezdődött a vékony fekete szegély, a tő alomszine s a köd között. Lassankint ez a köd kékes színű lett, világos foltok tarkázták az eget Osteno felé, a keleti tenger mélyén újabb fényugrak remegtek, a friss szél sávoakat, barna foltokat keltett; a nap szeme felcsillant s megint eltűnt a gomolygó gőzökben Osteno fölött, gyorsan növekedett és győztesen tündökölt. A köd mindenünnen megfutamodott, rongyokban és foszlányokban hátrált. Sok ilyen Oria előtt húzódtott el, sűrűen és gyorsan, mások a partba ütözköztek, a legnagyobb és legszélös keletre vonult; amott egy nehéz fehér függöny mögött a Como-tó hegyei dicsőséggel emelkedtek ki a derében.

Piero bácsi odahívta Lujzát, hogy nézze a látványt; a dráma utolsó, fényes jelenetét; a nap diadalát, a ködök futását, a hegyek dicsőségét. Ő patriarchális módon, a művészi érzék finomságai nélkül, de ifjúi hűvvel bámulta ezeket, hangjában őszinte lelkesedéssel, mint olyan öreg, a ki tiszta életet élt, a ki nem pazarolta el szívének üdeségét, hanem megőrizte képzetének bizonyos ártatlanságát.

— Nézd, Lujza, — kiáltott fel, — nem kell-e azt mondani: «Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek!»

Lujza nem felelt, hanem hirtelen eltávozott, hogy ne lássa azt a fehér kerítést a kertben, mely erőszakkal, a szemrehányás és fájdalom néma szavával vonzotta őt. Hat órákor már ott volt, egy órát töltött ott a ködben, a nyirkos fűben ülve.

A bácsi szemlélődve a terraszon maradt, az elutazás percéig. Ha képzelődő költő lett volna, feltételezte volna, hogy a Valsolda szerencsés

AZ 1877-IKI TÖRÖK PARLAMENT ELSŐ ÜLÉSE.

Egykorú rajz után.

utat kíván neki és bucsuzásul oly szépnek akarja magát mutatni, a minőnek talán soha sem látta; de ily költői fantáziák őt nem bántották, s különben oly rövid utazásról volt szó! Nem, e helyett Mária képe öltött eszébe, a gondolat, hogy meglátja őt, a mint ölébe fut, s ő felveszi, elmondja a régi dalocskát:

Kegyetlen Ombretta
A Mississippiről

— Elég! — sóhajtott fel. — Nagy dolog volt. — S miután Cia hívta, elindult lassan a kert felé, a hol Lujza várta készen, hogy hajóra szálljon.

— Hát itt vagyok, — szólt a bácsi, — s ti jól ügyeljétek, a míg távol vagyunk, ne hagyjátok a tóba esni a házat.

A Lago Maggiore-n való átkelés alatt Lujza majdnem mindig a «San Bernardino» hajó II. osztályú termében időzött. Egyszer felment, rábeszélte Piero bácsit, hogy ő is jöjjön le, de Piero bácsi, beburkolva hosszú útköpenyébe, a hideg szél dacára nem akart mozdulni a fűdélzetről, a hol békésen üldögélt, nézte a hegyeket és a vidéket, egy keveset beszélgetett egy locarnói pappal, egy belgritai öreg anyó-kával és egyéb másodosztályú utasokkal. Lujza kénytelen volt őt otthagyni, s újra lement, mert jobb szeretett egyedül maradni gondolataival. Minél jobban közeledett Isola Bellához, annál inkább növekedett benne a kínos izgatottság, annyi dolog iránti bizonytalán várakozás. Hogyan fog megtörténni a találkozás Francóval? Hogyan fogja ez magát viselni vele szemben? Olyanokat fog mondani, mint a bácsi mondott? Levelei nagyon gyengédek és szánakozók voltak, de ki ne tudná, hogy másképp szokott az ember írni és másképp beszélni? Hogyan, hol fog elmúlni az este? S azután az a másik dolog, a melyre borzasztó gondolni is?

Ez az elfoglaltság növekedett, növekedett, uralkodóvá kezdett lenni, ellentétbe helyezkedett az oriai temető képével, mely minduntalan hevesen visszatért, mintegy visszafoglalni kívánva a magyát. Camero állomáson Lujza léptek erős zaját hallotta feje fölött, hangok és kiáltások nagy lármáját, s felment, hogy megnézzé a bácsit. A zászlók alá behívott katonák voltak, kik két nagy bárkával jöttek a hajóhoz. Más csónakok asszonyokat, gyermekeket, öregeket hoztak, a kik köszöngöttek és sirtak. A katonák, nagyobb részt bersaglierik, szép, vidám ifjak, viszonyozták az üdvözléseket, kiáltva: «Éljen Olaszország!» s ajándékokat ígértek Milanóból. Egy öreg asszony, kinek három fia

volt a katonák között, borzasan, de nem sirva azt kiáltotta nekik, hogy gondoljanak az Úr-istenre és a Szűz Máriára.

— Igen, — dörmögte egy öreg káplár, a ki kísérte őket, — gondolunk az Urra, a Szűz Máriára, a püspökre és a profósokra!

A katonák, a kik igen jól ismerték a profószot, vagyis a katonai fogságot, nevettek ezen a tréfán s a gőzhajó elindult. Kiáltások, kendők lobogtatása s végül ének, ötven bátor hangnak hatalmas vége:

Isten veled, kedvesem, Isten veled,
A hadsereg eltávozik!

A katonák mind a hajó orrán kuporodtak le, zások és hordók halmaza közé; némelyek leültek, mások kinyújtóztak vagy álltak és teljes torokkal énekeltek, a gőzhajó kerekének tompa kísérete mellett, mely egyenesen ama távoli világtáj felé tartott, a hol az isprai alacsony dombok megozástják a tónak Ticino felé néző óriási tükreét.

Ezek a fiatal emberek nemsokára át fogják lépni a Ticinót, valószínűleg «Savoja» csatakiáltással, dühös ágyúzás közepette. Számosat közülök odalenn, ama derűs ég alatt várja a halál; de mind vígan énekeltek, mintha csak a gőzhajókereknek tompa dübörgése tudna valamit sorsukról. A szabad piemonti hegyek, melyeknek aljában a hajó haladt, büszkének és elégedetteknek látszottak, noha árnyékban voltak, hogy saját fiaikat küldhetik a rabszolga Lombardia hegyeinek, melyek tragikusan néztek, pedig a nap sütött rájuk. Lujza könnyű bizsergést érzett ereiben, egykori égő hazafiságának fellobbanását. Hát azok az anyák, a kik így látták elutazni fiaikat? Győzött a saját gondolata, azt mondta önmagában, hogy ő is örömet oadaadna fiát Olaszországnak, s hogy azokat az anyákat semmiképp sem lehet ő hozzá hasonlítani. De mennyire más volt Valsöldában olvasni egy levelet, mely a háborúról szólt és valóságban érezni maga körül a háború fuvallatát és moraját, beszivni azt a levegővel együtt! A nyugalmas Valsöldában árnyék volt az, valóság nélkül; itt az árnyék testet öltött.

Itt Lujza egyéni fájdalma, az iszonyú fájdalom, mely betöltötte körülötte Oriát halott levegőjét, összezsongorodott szemben az általános izgatottsággal, s ő ezt megérezte, és ez bántotta őt, határozatlanul rosszul esett neki. Félelem volt-e, hogy elvesztí fájdalmának, úgyszólván önmagának egy részét? Vagy, hogy kivonja magát az összehasonlítás alól, melyet megtenni visszatetsző lett volna? Egyidejűleg az a gondolat, hogy Franco elmegy ebbe a háborúba, a gondolat, mely Valsöldában oly ke-

vössé hatotta meg, mégis a valóság új alakját vette fel lelkében, megremegtette szívét, küzdött az oriai temető képével. Most első ízben nem volt már a múltnak képe egyedül, föltétlen és mindenható ura lelkének, s habár ez a lélek megvetéssel és bánattal fordult is el, új képek, a jelen és a jövő képei ostromolták.

A bácsi fájni kezdett és lejtött a fűdél alá.

— Egy jó óra múlva — így szólt, — Isola Bellán leszünk.

— Fáradt vagy?

— Legkevésbé sem. Igen jól vagyok.

— De azért korán le fogsz feküdni ma este?

A bácsi szórakozottan hallgatott. Azonban kis idő múlva ezekre a szókra fakadt:

— Tudod, mit gondoltam? Azt gondoltam, hogy egy másik Máriának kellene érkeznie!

Lujza, a ki mellette ült, rögtön reszketve felkelt s a szemközti ablakhoz ment, hátra fordítva a bácsinak. Ez semmit sem értett, szégyenkezésnek tulajdonította és elaludt ülőhelyében. A hajó Intrához érkezett. Most már Isola előtt csak Pallanza következik. A hajó érinti a révet, Lujza az ovális ablakból látja elhaladni a partot, a házakat, a fákat. Hogyan szaladnak, hogyan szaladnak!

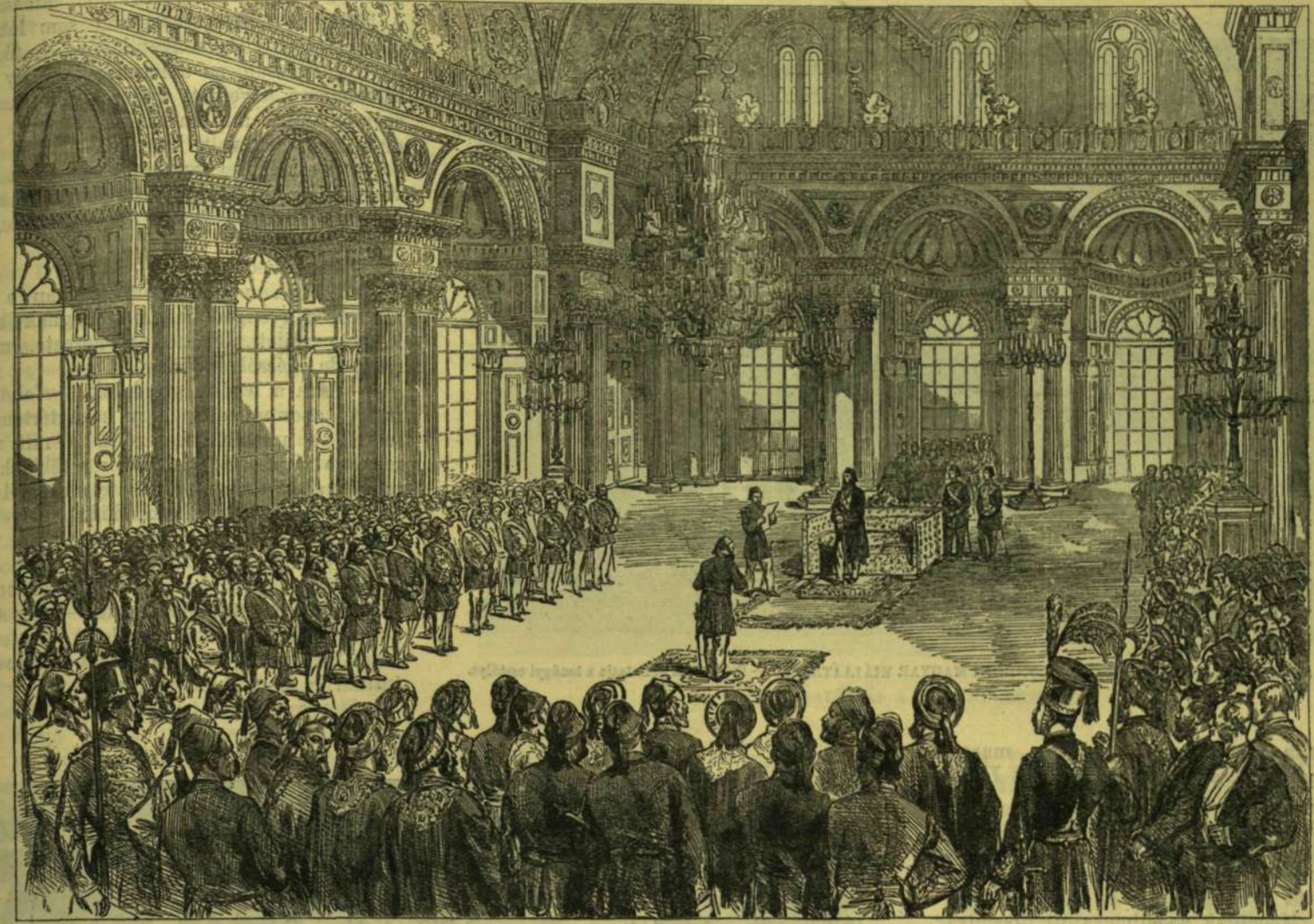
— Pallanza! A hajó öt percig áll.

Lujza felmegy a fedélzetre megkérdezni, mikor érkeznek Isola Bellára. A hajó nem fogja érinteni sem Suna-t, sem Baveno-t. Néhány percnyi utazás még. És az aronai hajó mikor érkezik? Úgy látszik, késése van. Lujza felmegy és felkelti a bácsit, a ki feljön vele a fedélzetre. Az utazás utolsó része csendben megy végbe; a bácsi nézi Pallanzát, a mely távozik, Lujza pedig szeméit Isolaná mereszti, mely közeledik, mást nem is lát.

A hajó Isola Bella révén 3 óra 40 perczkor kötött ki. Az aronai hajónak semmi jele sem mutatkozik. Egy alkalmazott azt mondja Lujzának, hogy ez a hajó mindig késik a novarai vonat miatt, melynek jóformán nincs is már menetrendje, a katonai szállítások következtében. Senki se szállt le Isolán, senki se volt a parton, kivéve a kikötőnél alkalmazott embert. Miután a gőzhajó elment, ő maga kísérte el a két utast a «Delfin»-szállodába.

— Véletlen, — úgymond, — hogy a «Delfin»-t nyitva találják ebben az időszakban. Egy nagy angol család telel ott.

Különbö a sziget a Csend szigetének látszott. A tó mozdulatlanul hallgatott körülötte, a part elhagyott volt, a szegény vén házaeskák tornáczain, melyek a kikötőnél, a kert egy gömbölyű bástyája és a szálloda közt voltak összehalmozva, nem volt eleven lény látható. Az angolok künn voltak hajózni; a szálloda

AZ 1877-IKI TÖRÖK PARLAMENT MEGNYITÁSA A DOLMA-BAGÇE PALOTA NAGY TRÓNTERMÉBEN.

Egykorú rajz után.

hallgatott, mint a part és a víz. Az új jövővények két nagy szobát kaptak a második emeleten, dél felé, szemben a melankholikus viszályval, mely a sziget és a Melankholikus Bavenóig húzó erdő part között van. A nyugati sarkon lévő első szobának egyik ablaka a S. Vitore-templomocskára nézett, mely a szálloda oldalán emelkedik, s a távoli Pescatori-szigetei-teskére. Piero bácsi ehhez az ablakhoz állott, nézgetve a kis szigetet, a házak kis csoportját, mely a tó tükreben feltűnt s egy toronyban csicsosodott ki, és a Val di Tore s Val di Granellona nagy hegyeit, melyeket a naptól áttört köd félig elfödött.

Lujza látván, hogy itt két ágy van, sietve átment a másik szobába, a hol alkov volt, ugyancsak két ágyval.

— Ime, — szólt Piero bácsi, egy perczcel utóbb belépve, — ez jó lesz nektek.

Lujza halkán kérdezte a vendéglőstől, nem kaphatának-e három szobát kettő helyett. Nem kaphatnak.

— De hisz így jól van! Így kitűnően van! — ismételte a bácsi. — Ti itt, én meg ott.

Lujza elhallgatott s a vendéglős kiment.

— Nem látod, hogy megvan az alkovod, mint otthon?

Nem jutott eszébe a patriarkhális férfinak, hogy Lujzának kin volt azt az alkótot szemlélni is. Azt felelte neki, hogy jobban szeretni a másik szobát, mert világosabb és vidámabb.

— Amen, — szólt a bácsi. — Kedvetek szeret. Majd én alkóvozom be magamat.

A szállodának ez a sarka is nyugalomra tért. Lujza az ablakhoz állott. Az aronai hajónak közel kellett lennie, az előbbi hajós lassan megindult a kikötő felé, s kevéssel utóbb kerekék távoli moraja hallatszott, a bácsi azt mondta Lujzának, hogy fáradt és a szobában maradt.

Lujza lement a kikötő hídja felé s megállt egy házaeska mellett, mely elvette a kilátást a hajótól, noha hallatszott a moraja. Egyszerre «Szt. Gotthard» orra lassankint feltűnt előtte és megállt. Lujza megismerte férjét egy csomó ember között, a kik nagy lármát csaptak körülötte. Franco meglátta őt, a hídra ugrott, feleje szaladt, ő pedig két lépést tett előre.

Megleltek egymást, Franco némán, alig látva a megindulástól, nevetve és könnyezve, tele

háladatossággal, de félelemmel is, az asszony lelki állapotát illetőleg és bizonytalanságban aziránt, hogyan viselje magát; Lujza nyugodtabban, igen halaványan és komolyan.

— Isten hozott, — ismételte, — Isten hozott, — s megindult a vendéglő felé. Franco ekkor a kérdések özönével árasztotta el, először utazásáról, a határ átlépéséről, majd a bácsiról. Mikor megnevezte a bácsit, Lujza felémelte arcát s ennyit mondott: «nézd». A bácsi ott fenn volt az ablaknál és hangos üdvözlést küldött le, kendőjét lobogtatva.

— Oh! — szólt Franco elbámulva, s futásnak eredt.

A bácsi a lépeső fokánál várta őt, az elégedettség kifejezésével.

— Isten hozott! — szólt, megfogta két kezét és megrázta. Nem kívánta a csokoládást; mintha ez abban a percben köszönetet jelentett volna, de nem védekezhetett Franco hevesége ellen.

— Képzeld csak, — így szólt, a mint az ifjú karjai közül kibontakozott, — egy Maironiné csak nem utazhatik udvarmester nélkül! Azután még azért is jöttem, hogy besorakozzam a bersaglierik közé!

S a fáradt ember lement a lépesőn, mondván, hogy megrendelni az ebédet.

Nem volt pamlag a házasok szobájában. Franco az ágyra ült, maga mellé ültette Lujzát, egyik karjával átölelte vállait, képtelen volt bármint beszélni, csak annyit tudott mondani: «Köszönöm, köszönöm neked.» Csak szives nyájaszkodást, heves csókokat, gyengéd neveket talált. Lujza lehajította fejét, reszketett, nem felelt semmiképp az amaz mérsékelt magat, megfogta fejét, mint egy szent dolgot s ajkaival érintgette itt-ott látott fehér hajszálait.

Lujza megértette, hogy fehér hajszálait keresi, elérte azokat a félnék csókokat s megindult. Úgy érezte, mintha szíve felolvadna, s ettől megjéved, védekezni akart, inkább önmaga, mint Franco ellen.

— Tudod-e, — így szólt, — oly hideg a szívem, még eljönni sem akartam, nem akartam elhagyni Máriát, sem neked azt a keserűséget okozni, hogy ilyenek találj. A bácsi volt az oka, hogy eljöttem. Ő egyedül akart jönni s ekkor elhatároztam magamat.

Elmondva a kegyetlen szavakat, érezte, a mint Franco leveszi ajkait hajáról, leveszi kar-

jait válláról. Mindketten hallgattak, azután Franco szeliden sutogta:

— Tizenhárom óra az egész. Talán ezentűl soha többé nem leszek már terhedre.

Ezen a ponton belépett a bácsi és jelentette, hogy kész az ebéd. Lujza megfogta férje kezét, esendben megszorította, nem a szerető szorításával, de mégis elég erősen, annak jelzésére, hogy meg van hatva.

Ebédnél sem Lujza, sem Franco nem evett. Ellenben a bácsi jó étvágygyal evett és sokat beszélt. Nem helyeselte, hogy Franco fegyvert fog.

— Milyen katona lesz belőled? — mondta neki. — Mit fogsz csinálni kámför és csillapító víz és mit tudom én, mi nélkül?

— Franco kijelentette, hogy félredobott minden orvosságot, hogy vasból valónak érzi magát s a kilenczedik ezred legerősebb katonája lesz.

— Meglehet, — dörmögte a bácsi, — meg lehet!... S te Lujza, semmit se szólj!

Lujza azt felelte, hogy meg van győződve arról, a mit férje mond.

— Egyéb nem is kell! — szólt a bácsi, — éljen!

Azután ő nagyra tartotta az osztrák hatalmat is s nem látott oly rózsásan, mint Franco. Franco szerint a győzelem nem lehetett kétséges. Ő talákozott Niel egy hadsegédével, a ki titokban Turinba jött, hallotta, a mint néhány piemonti vezérkarbeli tisztnek mondta: «Nous allons supprimer l'Autriche.» Bizonyos, hogy szükséges lesz legalább ötvenezer olasz és francia holttestet hagyni a Ticino és az Isonzo között.

— Bocsánat uram, — szólt a felszolgáló pinczér. — Azt hiszem, uraságod arról beszélt, hogy a kilenczedik ezredbe lép be?

— Igen.

— A királyné brigádjá. Bátor brigád. Én a tizedikben szolgáltam. 1848-ban becsületet szerztünk ám! Goito, Santa Lucia, Governolo, Volta! Most önökön a sor!

— Megteszszük a lehető.

Lujza kissé borzongott. Az angolok, a kik a szomszédos asztalnál ebédeltek, megértették a párbeszédet, nézték Francót. Néhány pillanattal senki sem beszélt a teremben; mintha egy gyalogsági hadoszlop látománya volna el szemek előtt, mely szuronyt szegezve rohan a kartácstűzbe.

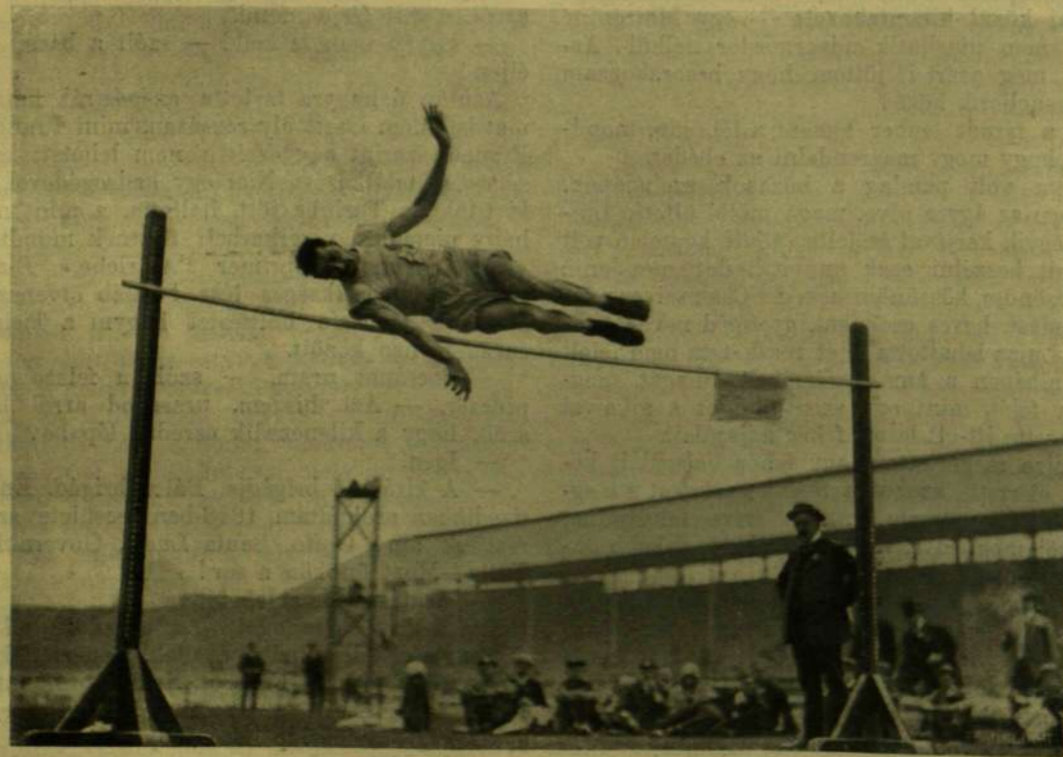

EDVÁRD ANGOL KIRÁLY LÁTOGATÁSA A LONDONI MAGYAR KIÁLLÍTÁSON. — Erdőy Béla bemutatja a tanügyi osztályt.

Ebéd után a bácsi a vendéglőben maradt, szokásos pihenőjére és Franco kiment Lujzával. Jobbra fordultak, a palota felé. Majdnem sötét volt, ritka esőcseppek estek; a lépcsők, melyek a parttól a villa udvarához vezetnek, nevesek voltak és sikosak. Franco karját nyújtotta feleségének, a ki szótlanul elfogadta azt. Megálltak az elhagyatott díszudvar és a kikötő lépcsője közt, hogy megolvassák, hány órát üt a palota órája. Hatot. Két óra már elmúlt, hátra volt még tizenegy; azután következik az elválás, az ismeretlen. Lassan, még mindig szó nélkül elindultak az egyenes úton a tó és a palota szárnya között, azon a sarkon, mely a Pescatori szigetre néz. Ott már látszott néhány lámpa fénye. Két aszszony jött velük szembe, karonfogva, csevegve. Franco hagyta őket elmenni, aztán megkérdezte feleségétől, emlékszik-e Rancóra.

Két évvel házasságuk előtt, néhány barátjukkal sétát tettek Dranóba és a Rancóhoz; ez magasan fekvő legelő Valsoldában, a melyen átmenve, feljutni a Passo-Strettohoz. Akkor élénk szavaltásuk volt, egy órai boszúság és gyötrelem.

— Igen, — felelt Lujza, — emlékszem rá. Mindketten érezték ugyanebben a pillanatban, mennyire különbözik a mostani óra amatától és mily fájdalmas ezt megmondani. Nem beszéltek többet a sarokig. Harangszó hang-

A LONDONI OLIMPIÁSRÓL: — Rólugria.

zotta a Pescatori szigetről. Franco eleresztette felesége karját, az oldalfalhoz támaszkodott. A ködös tó hallgatott, semmi sem látszott, a másik sziget világosságát kivéve. A tó, a köd, az a világosság, az a harangszó, mely mintha a tengeren elveszett hajóról jönne, a mély esend, maguk a ritka kis esőcseppek, minden olyan szomorú volt.

— S emlékszel azután? — suttogta Franco, vissza nem fordítva arcát. Lujza is a falhoz támaszkodott. Hallgatott egy kevéssé, majd halkán felelt:

— Igen, kedvesem.

Ah, ebben a «kedvesem» szóban a melegségnek, a gyengéd megindulásnak könnyed kezdete rejlett. Franco megérezte, megörült neki, de mérsékelte magát.

— Arra a levélre gondolok, — folytatta, — melyet azonnal, alig hogy haza tértem, irtam neked, s arra a két szóra, a mit mondtál másnap Muzzaglióban, mikor a többiek a gesztenyék alatt táncoltak és te elmentél mellettem, hogy felvedd kis kendődet, melyet a fűrettél. Emlékszel?

— Igen.

Megfogta egyik kezét és ajkaihoz emelte.

— Most is köszönöm neked — így szólt, — azt a két szót. Akkor az életet jelentették nekem. Emlékszel, hogy lemenet karomat nyújtottam és hogy holdvilág volt?

CHESTERFIELD GRÓFNŐ A LONDONI MAGYAR KIÁLLÍTÁS NÉPMULATSÁGÁN.

— Igen.

— És emlékszel-e, hogy megcsúsztam, mielőtt a hidhoz értünk s te azt mondtad nekem: «Kedves uram, az ön dolga engem támogatni?»

(Vége következik.)

BACH MINISZTER.

Bach Sándor báró negyvenhat éves volt, midőn — 1859 augusztus 21-ikén — megbukott. Korának talán legbecsvágyóbb, de minden esetre egyik leghatalmasabb embere volt és negyvenhat éves korral pályája véget ér. Mögötte egy átalakulásokban szokatlanul gazdag korszak, melyet az ő nevével neveztek el, körülötte nagy temető, melyben eszméi pihentek, előtte semmi. S midőn 1893 novemberében meghalt, harmincnégy évvel túlta önmagát.

Emlékiratokat, önmagáról szóló feljegyzéseket nem hagyott hátra, mint Beust vagy Metternich. Ennek lélektani oka lehet. Magányának hosszú éveiben talán felismerte ő maga is, hogy a közpályán töltött életnek nem az egyéni érvényesülés a biztos értékmerője s hogy az eszmények nélkül eltöltött életnek nemesebb tartalma, az idők változását megálló értéke nincs.

HALÁSZÁS A PART MELLETT.

Bach Sándor pályája, külső vonatkozásaiban eléggé ismeretes, a Magyarország történetében neki jutott szerep részben még élő emlék, a köztudatban él. Emlékeiben és hatásaiban ismerjük a Bach-korszakot s tudjuk azt is, hogy e korszak megteremtője forradalmi vezér volt, mielőtt a reakció feltétlen szolgálja és eszköze lett. Tudjuk róla, hogy a bécsi forradalom napjaiban a mozgalom élén álló többi férfúval együtt összekötöttségben és egyetértésben állott a pozsonyi ellenzékkel s különösen Kossuth-tal, kik Magyarország szabadságáért és függetlenségéért küzdöttek — s mégis ő volt az, ki három évvel azután Magyarország feltétlen leigazására, nemzeti megsemmisítésére, germanizálásának örült feladatára s az egész monarchiának egységes német császársággá való átalakítására vállalkozott.

Ez a három év minden esetre a legérdekesebb e férfi életében; de története, a hogy az osztrák Friedjung legújabb, más alkalommal már említett könyvéből (Österreich von 1848 bis 1860. Stuttgart und Berlin 1908) táru elénk, tanulságainál fogva nem igen volna illő fiatal politikusok olvasókönyvébe.

Bach Sándor fiatal, de, különösen politikai szerepléséről, eléggé ismert ügyvéd volt Bécsben az 1848 márcziusi forradalom idejében. Paraszt-családból eredt, de atyja már tekintélyes bécsi ügyvéd volt, tőle örökölte irodáját. Jó modorával, eszésségével hova-hamarabb befolyásos tagja lett a politikai olvasókörmek, mely a márczius előtti kormány szabadelvű ellenzékének középpontja és találkozó helye volt. Koráért, hidegen számító embernek ismerték, kinek minden kétségtelen tehetségét homályba borítja nem közönséges szervező talentuma. Ő maga is nem egyszer gúnyolódott önmagán, hogy lelkéből teljesen hiányzik a képelet ereje és minden lendület. Előkelő része volt az alsó-ausztriai szabadelvű rendek mozgalmasában, a tartományi országgyűlésben előterjesztendő javaslatukat, mely alkotmányt és

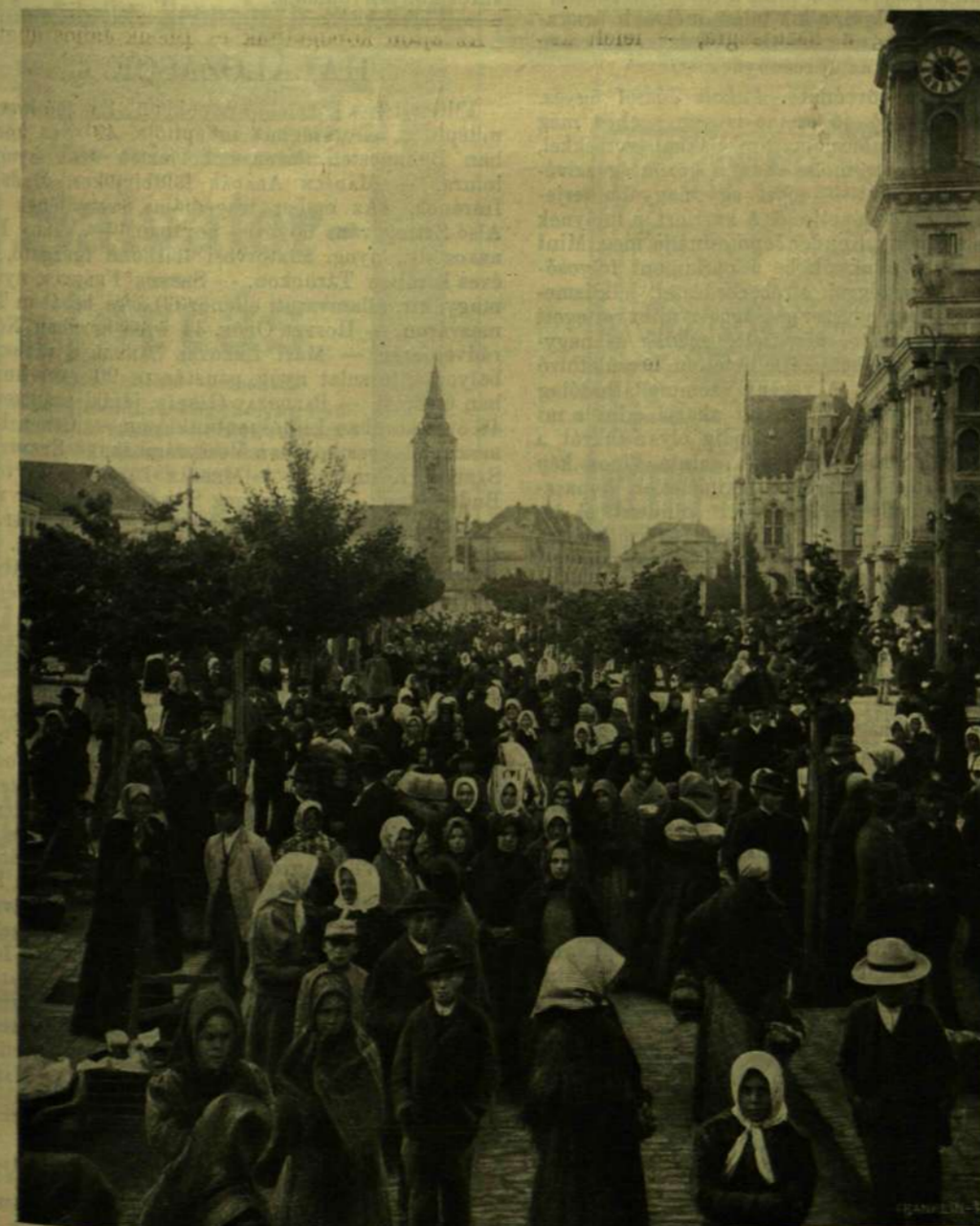
sajtószabadságot követelt a népek, kezébe kapva, néhány tollvonással határozottabbá tette és kiélezte. A polgárság kérvényének tervét is ő készítette el, — Bauernfeld, a költő, csak formába öntötte — rendi képviselő megalkotását kérve a birodalom középpontjában. Zsófia főhercegnő és János főherceg minderről értesülve voltak a szabadelvű nemesség vezető tagjai révén, s helyeselték a mozgalmat.

Márczius 13-ikának délutánján, midőn a bécsi forradalom már megkapta a vérkereszt-

seget, Bach Sándort a nép szónokai közt látni. Egy sarokkövön állva, tüzes beszéddel biztatta hallgatóit, hogy ne érjék be féltékenykedéssel, hanem álljanak meg szilárdul követeléseik mellett. Egy órával utóbb többé-magával már a városházán izgat s a kényszerítés eszközeivel reábirja a még habozó polgármestert, hogy álljon élökre és követelje Albrecht főhercegtől, Bécs város parancsnokától a katonai csapatok bevonását. Másnap délután egyik tagja volt annak a tizenkéttagú küldöttségnek, mely az udvari lovagló iskola nagytermében tartott első bécsi népgyűlés megbízásából kihallgatást kért, s visszautasítván, követelt a császár előszobájában. E forradalmi jelenet következtése volt, hogy a főhercegek és miniszterek tanácsa ijedétségben beleegyezett a sajtószabadság kihirdetésébe. Márczius 15-ének eseményei hajlandóvá tették az udvart az alkotmány megadására, mely kielégítette a szabadelvű rendeket, de nem úgy a demokratákat. Bach a szabadelvű rendekkel tartott, támogatta a jószándékú, de gyöngye Pillersdorf miniszteriumának létrejöttét, de látva, hogy a közvélemény mind nagyobb határozottsággal fordul a megoldás e módja ellen, gondolkozóba esett. Miniszteri tárczát ajánlottak fel neki a Pillersdorf-miniszteriumban. Ő látta a jövőt s nem volt hajlandó lejártni magát. Visszautasította a miniszterséget, cserben hagyta Pillersdorft s a május 26-ki forradalomban már a demokraták oldalán küzd. És június 10-edikén úgy ünnepli a bécsi városházán május 26-ikát, hogy a bécsi nép e napon «olvasható barrikád irással» fejezte ki akaratát.

A Pillersdorf-féle hivatalnok-miniszterium csakugyan rövid életű volt és a császár július nyolczadikán megbízást adott Doblhoff bárónak egy tiszta szabadelvű miniszterium megalakítására. Most már elérkezett Bach ideje s rövid, de nem őszinte szabadkozás után elfogadta az igazságügyminiszteri tárczát a kabinetben. Bauernfeld ezt írja e napon a naplókönyvébe: «Nagyobb társasággal voltunk együtt Todesco bankár estélyén. Az én Bach barátom izgatott volt szemmel láthatóan; izgett-mozgott székén — úgy látszik, elérkezett a pillanat, és becsvágya megleli régóta keresett kielégítését».

A becsvágyó emberrel most egyszerre nagyot fordult a világ. Hogy mi történt lelkében, megragadóan jelzi e pár sorban Friedjung: «Sokszor emlegették, bár történelmi igazságtalanság nélkül, hogy a nagy V. Sixtus pápa, mielőtt megválasztották volna, betegnek és törékeny testűnek tette magát, hogy szert tessen a kardinálisok szavazatára, de elérve becsvágyának csúspontjához, megvetően sutba vetette mankóit. Ő sem eshetett át gyorsabban a változásra, mint a mily gyorsan kiadta az utat a demokráciának Bach, midőn minisz-

Gárdi J. utódi fényképe.

NYÁRI KÉPEK. — A KECSKEMÉTI HAJNALI BARACZKÉPACSRÓL.

terre lett. Az országgyűlés zajos vitáiban rendszerint Bach képviselte a miniszteriumot...

Abban a mértékben, a mint közeledett reakcióhoz, mind kellemetlenebbé vált reá nézve, ha ellenfelei reá olvasták a forradalmi időkben...

Az 1849-iki katonai diktatura idején már szorosban Schwarzenberg oldalán látjuk. A Schwarzenberg-Station miniszterium számára különösen jó volt...

Az egykori forradalmár most már gyors léptekkel közeledett a teljes abszolutizmushoz. Nem lelke szerint — hanem az érvényesülésért...

Mielőtt teljesen és végképen a reakció karjába vetette magát, még egy s utolsó kísérletet tett, hogy megmentsen valamit szabadelvű multjának hajótöréséből.

Midőn e javaslatát elutasították, még a községek önkormányzati jogát akarja megmenteni. Egy ideig kitart e kívánsága mellett...

AZ ANGOL KIRÁLY A LONDONI MAGYAR KIÁLLÍTÁSON.

VII. Edwárd angol király a londoni magyar kiállítást váratlanul meglátogatta a napokban.

tanulók csoportjait ábrázoló fényképek igen tetszetek neki. Csodálkozott, mikor az irodalmi fülkében látta az angol irodalomból...

A király ezután a földművelési osztályba ment, hol Kropol Alfréd tanár kalauzolta, a kereskedelmi miniszterium osztályában pedig...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az arany polgár. Lovik Károlyt nyilván a Leányvári bossorkány című regényének sikere vezette arra, hogy mily kedvező talaj számára a kisvárosi ódon hangulatok s a nyárpolgár-alakok...

Egy karrier története. Pakots József ügyes, fúrgetollú újságíró, jó szeme is van s ehhez még nagy irodalmi ambíciója.

Midőn e javaslatát elutasították, még a községek önkormányzati jogát akarja megmenteni. Egy ideig kitart e kívánsága mellett...

tudnak tartalmas, helyes távlatokba sorakozó egy-séges képsorrá összeolvadni.

Verses könyvek. «Saive titkaiból» ígér verseket kis füzeté címében Mendlik Béla. De csak ígér s többet ígér, mint a mennyit adni tud.

Uj könyvek: Az arany polgár. Regény, írta Lovik Károly. Budapest, Singer és Wolfner; ára 4 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: SÁNTHÓ ISTVÁN műépítész, az országház műépítész, 49 éves korában...

Ózv. Rényi Dezsőné, szül. Dankó Fanny, 73 éves korában Budapesten. Az elhunyt nővére volt Dankó József püspöknek, a híres magyar műgyűjtőnek.

EGYVELEG.

* Egy svájci városban «Kopasz emberek klubja» alakult, melynek tagjai csakis olyanok lehetnek, kiknek koponyája egészen fényes. A tagok

minden hónapban közös vacsorára tartoznak megjelenni, melyet hangverseny előz meg.

*A világ legnagyobb gyümölcsökertje. Egy gazdaság amerikai földirtásokból alakult szövetkezet Kansas államban 200 ezer hold földet vett meg.

Lapunk mai számához prospektus van mellékelve a régóta ismert és kedvelt «Somatose» étvágygerjesztőről, mely egy idő óta folyékony állapotban is kapható...

Szerkesztői üzenetek.

Árva Julis. A szív oly hévvel szeretett. Iker-gyermek a bölcsőben stb. Jókora csomó vers, de az előfűzést teljesen mindegy, egy van-e, vagy száz.

Órok kárhozát árán is. Nagyon dadogó stílusban van az érdektelen kis történet elmondva; írójra még a kezdetén sem áll az írói művészetnek.

Ugy-e hogy most. Hegedű hangok. Meglehetősen konvencionális dolgok, egészen ritmustalan, merev nyelven írva.

A szerelem. Rég nem olvastunk már olyan érdekes versort, mint ez:

Feledni nem tudunk, szívünk még érez, Eltűnt egy egész Golgotthát képez.

Ílyet olvasni főleg egy közepes fogfájással.

Mirjám. Fiacskám, édes. Régi mese. Mondvacsinnált érzések, fáradt, a földön kuszó nyelven elmondva.

Emlékezés. A mi életünk. Apám hajléka, stb. A novella is, a versek is dilettáns-munkák, ábrándos lélekből, szép érzésekből fakadtak, tele vannak kissé avatag romantikával.

an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

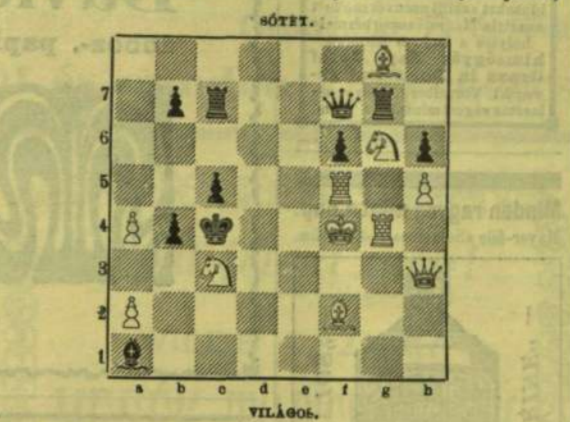
Salvatorforrás. A Bór- és Lithion-tartalmú. Kitűnő sikerrel használták vesébajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél.

Ne tétovázzék, ha fáj a feje, hasmen használjon azonnal Beretvás-pastillát.

Régóta bevált! NESTLÉ-FÉLE GYERMEKLIJSZT. Tiszta alpesi tejet tartalmaz. — Egy doboz ára K 1.80. — Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

SAKKJÁTÉK.

2600. számú feladvány Heathcote G.-től. (A Sydney Morning Herald versenyén az első díjat nyerte.)

Világos indúl és a második lépésre mattot ad.

A 27-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Legyőzött akadály mindig a tett beszémet emeli.

Felolós szerkesztő: Hofitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Tél közeledtével mindig aggódok. Gyermekem olyan gyöngék és érzékenyek! Nyáron hagyján, de a mint október közeledik, köhögnek és egynek-egynek néhány napra odahaza kell maradni...

RETHY BÉLA Gyógytervező. Világosan RETHY FÉLE CZUKORKÁT. TESSÉN KÖVETELNI PAVEL SZÁRAS GYÁRAT MI FŐREAGÁDAR AVALÓDI RETHY FÉLE CZUKORKA.

ÉKSZEREK, EZÜSTNEMŰEK, gyári áron egyházi szerek, órák, angol francia és china-ezüst dísz tárgyak, a legújabb angol rendszer szerint részletfizetésre.

Ne vásároljon selymet. Mielőtt 10 filléres levelezéslapon mintákat nem rendelt volna a mi garantált szolid újdonságainkból fekete, fehér és színesben.

NERUDA féle plpere BORAX. Készíti NERUDA NÁNDOR BUDAPEST, IV. KOSSUTH-LAJOS UTCA 7. SZ. 1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Dús kebel elérése céljából. A művészet szép kebelt elérni a hölgyekre nézve már nem képez titkot, mióta a Píluos Orientales (keleti pilók) csodaszert tulajdonságai ismereteseek.

Vesszőparipa-liliomtejszappan. Bergmann és Társa cégtől Dresden és Tetschen E.m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyossága szerint most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszerpap-panok között.

Szépítő Kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy dr. Jutassy-féle szépítő készletet beszeres.

Bőrszépítő készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépítésére, pórusok tisztítására, megőrzésére; száraz, sötét, durva, hámló, fésűs, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító készlet fnyes, színes, pörusos, akás (mitesszeres), pattanásos (vimmeris), oros, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, lagyási foltok és izadási ellen.

Bőrtisztító készlet Elsárgult, lebarant nap-sütött arcok fehérítésére, szépítő és mőjölő ellen.

Hámlasztó készlet Levesefoltok, tág pórusok, pattanásos, rosacea) bőrkeményedés, borivág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógyító készlet hajkorpa, hajhullás ell. s kopaszod. megakadályozására.

Ezen készletek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaljuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: dr. Jutassy József közméltikus bőrgyógyász, egészségügytanár kezességével, kinek receptjeit szentül a szerek készítőinek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépség-hibája ellen, melynek megfelelő készletet beszeres. Jutassy dr. «Szépségápolás» c. könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. l. em.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógyszerárban. — Főraktár: Török József gyógyszerár 12403 Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Svájci kímések pompás rajzolatok, mindig a legújabb! — Menyasszonyi kelengyének igen ajánlatos. — Finoman megkímelt balfelhendők és divatos blúzok szállítanak mellett Ausztria-Magyarország bármely helyére a legjobb hírnevű hímeőgyár Karl Josef Grass in Dornbirn, Altweg 21, Vorarlberg, Svájc vasárnap végeztet mintakül bér.

Minden ragyog mint a nap. Mayer-féle «Solarine» r.-t. Berlin.

'SOLARINE'

(Napfény fém-krém.) A «Solarine» nem piszkító paszta, hanem tejzerű folyadék, mely nem fecsérlődik. Meglepő gyorsan tisztít minden ezüstöt, rézlelét, ezüst, bádógot, ólmot, nikkelt, káma-szűrt sőt. Fényesítő ereje más pasztákkal szemben összehasonlíthatatlanul nagyobb, szebb és állandóbb. Árak (2. sz.) 15 x 10/15 cm ezüstkünnében 88 kr. (1 K 66 L) bérmentve. Minta kancsó (1 sz.) 12 x 9/15 cm ezüstkünnében 48 kr. (96 fill.) utalványon leküldött pénz vagy helyben ellenében teljesen bérmentve küldetik. Főraktár: PLOKLI és HAAS-nál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 13. — Kapható minden fűszerüzletben. Vízszelvényesítők keréjének nagyban áratok és plakátokat. Ügyvédek felvitelnek. A Solarine-től minden ügy — ragyog, mint a tükör.

Fülbetegek,

kik fülfülszában szenvednek és nehezen hallanak, keréjnek prospektusát a legújabb elektromos fűlkészületről (a füllen alig látható). Kapható kizárólag Németi Mornál Nagyváradon, Nagyvásárter 14. L. p. néz vissza.

David Károly és Fia

doboz-, papíráru- és szabad. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 58.

Telefon sz.: 41-48. Sürgőnyezim: Cartonage. Gőzerőre berendezve.

A magyar kir. dohányjövődék szállítója.

Napi gyártás 150,000 doboz.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölcson R.-T.

Irodái: VI., Andrássy-út 5. sz. a. (saját házában). Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elfogad betéteket, lezártított váltókat és előlegnyújt értékpapírokat. M. kir. szab. oszt.-sorgjáték főkezesítő helye: VI., Andrássy-út 5. Zálogkölcsetei: IV., Károly-körút 48., IV., Ferenciek tere 4. (Irányi-utca sarok), VII., Károly-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-út 1192.

30 f. egy-egy száma a regényeknek és elbeszéléseknek.

- Ády Endre.** Sápadi emberek és történetek. (497. sz.)
- Agai A. (Porz.)** A Viola Vera és egyéb elbeszélések. (24. sz.)
- Ambrus Zoltán.** Hőjövők. Nyelvezélsz. (56. sz.)
- Arnykálók.** Hét elbeszélés. (204. sz.)
- Berzsenyi báró** és családja. Tollrajzok a mai Budapestről. (284—285. sz.)
- Coppée.** Henriette. Fordította Botlikné Tölgyessy M. (82. sz.)
- Adós fizess!** Regény. Ford. Tóth B. (124. sz.)
- Csehov.** Pálmasszonyok és egyéb elbeszélések. Fordította Száló E. (60. sz.)
- Elbeszélések.** Ford. Barabás A. (326. sz.)
- Cyprján (Andor József).** Margitka szökése és egyéb történetek. (190. sz.)
- Danet Alphonse.** Az utolsó leckora és egyéb történetek. (A Contes du Landi-ből) Ford. Marquis Géza dr. (438. sz.)
- De Amicis Edmondo.** A bor és egyéb apróságok. Ford. Tóth B. (7. sz.)
- Dickens.** Vázlatok. Ford. Pogány I. és Pogány M. (205. sz.)
- Dosztojevszkij.** A játékos naplója. Regény. Ford. Szabó E. (169—170. sz.)
- Droz G.** Az ur, az asszony és a baba. Rajzok a családból. Fordította Béri Gy. (30. sz.)
- Ebner Eschenbach Mária.** Krampampuli és egyéb elbeszélések. Fordította Radó Agnes. (471. sz.)
- Endrődi Sándor.** Gúttá. Az otthon világból. (212. sz.)
- Faldt Ferenc.** Három elbesz. a «Téli éjszakák»-ból. Kiadja Radó A. (211. sz.)
- Farina Salvatore.** Erősebb szerelemmel. Regény. Fordította Tóth B. (119. sz.)
- Fáy A.** Válogatott meséi. Bevezetéssel ellátta Badics F. (34. sz.)
- Collins Wilkie.** A jóslat. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.)
- Conan Doyle** Doktor Holmes kalandjai. (Detektív történetek) (189, 222, 273, 320, 417. és 437. sz.)
- Az Ágria kincse.** A Sibir-félsziget és a Botlikné Tölgyessy M. (98. sz.)
- III. sorozat.** Abont, Lemaitre, Villiers de l'Isle Adam, C. Mendes, M. Par. Ford. Ambrus Z. és Hevesi S. (161. sz.)
- IV. sorozat.** Coppée, Maizeroy, Bantle. Fordította Dr. Marquis G. (233. sz.)
- V. sorozat.** P. Louys, Prévozt. Ford. Gábor A. (416. sz.)
- Francis Anatole.** Régi dolgok. Ford. Ambrus Z. (140. sz.)
- Gallé.** Elbeszélés. Fordította Gábor A. (421. sz.)
- A kyméi énekes.** Fordította Nyitrai J. (330. sz.)
- Crainquebille.** — Putois. Ford. Gábor A. (399. sz.)
- Gorkij Maxim.** Csudra Makar és egyéb elbeszélések. Fordította Ambrus Z. (232. sz.)
- Malva.** Fordította Yarin. (209. sz.)
- Huszonhat és egy.** Fordította Isáák M. (209. sz.)
- Gorkij Maxim.** A levelesládáról. Ford. Ambrus Z. (334. sz.)
- Habberton John.** Hét éjszakai. Fordította Gábor A. (362—363. sz.)
- Haracourt E.** Légió és egyéb elbeszélések. Ford. Gábor A. (338. sz.)
- Heltai Gáspár.** Válogatott meséi. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Imre I. (90. sz.)
- Heltai Jenő.** Gertie és egyéb elbeszélések. (248. sz.)
- A Venus-bűnügy** és egyéb elbeszélések. (423. sz.)
- Herzog Ferenc.** Elbeszélések. (18. sz.)

Teljes jegyzéket kívánatra készítségel küld minden könyvkereskedés. Kaphatók minden könyvkereskedésben és nagyobb pályaudvaron Lampel R. Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 21. szám.

A pozsonyi Felső Kereskedelmi Iskola

1908 szeptember 1-én 24. évfolyamát nyitja meg. Az iskola eddig végzett növendékei elsőrendű kereskedői cégeknek, pénzügyintézeteknek, gyári vállalatoknak, biztosítói intézeteknek, közlekedési vállalatoknak, a mezőgazdaságban és közhatalokban nyertek alkalmazást. Az iskola érettségi bizonyítványa egyévi önkéntes katonai szolgálatra jogosít. Az intézetet a múlt iskolai évben 306 tanuló látogatta, köztük 200-nál több vidéki, kiknek jó családjuknál való elhelyezése ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére. Minden iránt tájékoztatást írásban és személyesen is kérhető. Pozsony, 1908 július hóban. Az igazgató.

A FRANKLIN-TÁRSULAT és LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

IV., Egyetem-utca 4. szám (Wodianer F. és Fiai) r.-t. VI., Andrássy-út 21. sz. — kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kaphatók: —

Az **EGÉSZSÉG KÖNYVTÁRA** SZERKESZTI GERLÓCZY ZSIGMOND dr. Az Országos Közegészségi Egyesület kiadványa.

Most jelent meg Az **ANGOLKÓRÁSÁG** [Irtá] PREISCH KORNÉL dr. egyetemi magántanár, közlekedési főorvos. Ára kötve 1 korona.

AZ ANYASÁG HIGIÉNÉJE [Irtá] thurzóhányai ELISCHER GYULA dr. Ára 1 kor. 50 fill.

A gyermek lelki világából [Irtá] BABARCSI-SCHWARTZER OTTÓ dr. Ára 1 kor. 50 fill.

A mérgezésekről [Irtá] VÁMOSSY ZOLTÁN dr. Ára 2 korona.

A TUBERKULÓZIS [Irtá] SZEGEDY-MASZÁK ELEMÉR dr. Ára 1 korona.

A GYERMEKRŐL [Irtá] BÓKAY JÁNOS dr. Ára 1 kor. 50 fill.

A gyermek táplálkozásáról [Irtá] BEREND MIKLÓS dr. Ára 1 kor. 50 fill.

A fertőző betegségekről [Irtá] GERLÓCZY ZSIGMOND dr. Ára 1 kor. 50 fill.

A nyolc kötet egyszerre megrendelve 10 korona.

Most jelent meg! WILDE OSZKÁR **MESÉK, TÖRTÉNETEK ÉS KÖLTEMÉNYEK PRÓZÁBAN.** Fordította MIKES LAJOS. Ára díszes kiállításban 4 korona. Ugyanilyen alakban jelentek meg WILDE OSZKÁR-ól: DORIAN GRAY ARCKÉPE. Fordította Schöppfin Aladár. Ára 4 korona. A READINGI PEGYHÁZ BALLADÁJA. Fordította Radó Antal. Ára 1 K 60 f. Wilde Oszkár munkái a Magyar Könyvtárban Egy-egy szám ára 30 fillér. De Profundis. (498-499. sz.) Három mese. (444. sz.) Aforizmák és ötlek. (502. sz.) Az eszményi férj. (495-496. sz.) Lady Windermere legyezője. (323. sz.) Salome. (479. sz.) Bunbury. (488-489. sz.) Flórenczi tragédia. (506. sz.)

A Nemzeti Színház nagyszerű műsordarabjai: **A hálás utókor.** Színjáték 3 felvonásban. [Irtá] LENGYEL MENYHÉRT. Amatőr kiadás. Ára 2 korona 50 fillér.

Fátum. Színmű 3 felvonásban. [Irtá] ZSIROS ISTVÁN. Amatőr kiadás. Ára 2 korona 50 fillér.

MOLNÁR FERENCZ KÖNYVEI: **RABOK** REGÉNY. Ára 4 korona. **MUZSIKA** ELBESZÉLÉSEK. Ára 4 korona. **GYEREKEK** RAJZOK. Ára 30 fillér. **AZ ÖRDÖG** Vigjáték három felvonásban. Hatodik kiadás. Ára 2 kor. 50 fill.

Regény diákok számára: **A PÁL-UTCZAI FIÚK** Ára vászonkötésben 6 korona

Egy-egy szám ára 20 fillér. Minden füzet külön kapható.

OLCSÓ KÖNYVTÁR.

- Szerkesztő Gyulai Pál.
- UJ: 1450. A magyar szabadságharc német dalnoka. Szemelvények Hartmann Móric költeményiből. Ford. Kozma Andor.
- 1451. Gyulai Pál. Emlékezés Deák Ferencze.
- 1452—1453. Istváni Pál. Volter és Grizeldis. Bevezette és magyarázó jegyzetekkel kísérte Vende Ernő.
- 1454—1456. Ihering Rudolf. Küzdelem a jogért. Fordította dr. Scitlavy Cézár.
- 1457—1463. Mac Donagh Mihály. Az angol parlament szokásai, törvénységei és humora. Ford. Huszár Imre.
- 1464—1473. Fogazzaro A. A szent. Regény. Ford. Vetési J.
- 1474—1478. Ötven év előtt. Elbeszélés. Irtá Jókay Lajos.
- 1479—1480. A kondor. Irtá Stifter Adalbert. Németből fordította B. K.
- 1481—1485. Candide vagy az optimizmus. Irtá Voltaire. Fordította Langer Ignác.
- 1486—1488. Furio. Elbeszélés. Irtá D'Amicis. Olaszból fordította Elek Arthur.
- 1489—1494. Sterne érzékeny utazásai. Ford. Kazinczy Ferencz. Bevezette és kiadta dr. Berki Miklós.
- 1495—1497. Balzac. Irtá Taine II. Francziából fordította dr. Halasy Aladár.
- 1498—1499. A szentdoméri kolostor. Irtá Grillparzer. Fordította Györi K.
- 1500—1502. Nyomor és büntettek. Irtá dr. Balogh Jenő.
- 1503—1505. Utazás a Harzban. Irtá Heine. Németből fordította Oltó Gábor.
- 1506—1508. A pozsonyi diéta. Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Berzák Árpád.

Vegy tisztítás, ruha-festés, gőzmosás

caimú ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa.

Kérje ingyen és bérmentve nagy képes magyar aréjgyűjtemény 3000-nél több ábrával órákról, arany- és ezüstműveletről. Az első újságr. Brux: KONRAD JÁNOS cs. és kir. udv. szállító Brúxben 1031. szám. (Sveborság.) Valódi ezüst remontőr ára K 3.40. Valódi ezüstlánc K 2.90. Kockázat kizárva! Becserülés megengedve a pénz vissza.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 11920

Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz. és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szagtalanító, vízzerelőművi emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Most jelent meg: A BELGYÓGYÁSZAT TANKÖNYVE.

Irták Dr. Gerhardt D., egyet. tan., Jena; Dr. Gumprecht F., egyet. tan., Weimar; Dr. His W., egyet. tan., Göttingen; Dr. Kraus F., egyet. tan., Berlin; Dr. Krehl L., egyet. tan., Strassburg; Dr. Matthes M., egyet. tan., Köln; Dr. Mering J., egyet. tan., Halle; Dr. Minkowski O., o. t., Greifswald; Dr. Moritz F., egyet. tan., Giessen; Dr. Müller F., egyet. tan., München; Dr. Noorden K., egyet. tan., Béz; Dr. Romberg E., egyet. tan., Tübingen; Dr. Stern R., egyet. tan., Borzsló; Dr. Vierordt O., egyet. tan., Heidelberg.

Kiadta Dr. MERING J. Az ötödik (1908.) kiadás fordították Dr. KOVÁCS RICHÁRD és Dr. LAUFER LIPÓT. Átnézte és előszóval ellátta Dr. KORÁNYI SÁNDOR a budapesti egyetem nyit. rendes tanára.

Két kötet. 229 ábrával és 6 táblával. Ára 30 korona. FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Kapható könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Berketz István utóda
 cégtulajdonos: KOVÁCS ENDRE
kelmefestő és vegytisztító gyára
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám.

Kitüntető: Páris, Bécs, Budapest, Szeged.
 Alapítva 1864.
 Telefon 63-36.
 Vidéki megbízások pontosan teljesítettek.

Gyűjtőtelepek:
 Andrassy-ut 50.
 Lipót-kürt 16.
 Izabella-utca 66.
 Rákóczi-ut 78.
 Ulloi-ut 30.
 Váci-utca 51.

Melyik anya nem ismeri
 ezeket az ijedelmet okozó csecsemőbetegségeket: hányás, bélfuror, hasmenés, stb.? Szerencsés az az anya, aki a «Kufeké» gyermekliszt kiváló tulajdonságait ismeri és tudja, hogy a «Kufeké» gyermekliszt kedvezőnek egészségét megtartja és fejlődését előnyös módon segíti elő. «A csecsemő» című tanulságos füzet ingyen kapható minden elárúsító helyen, vagy R. Kufeké-nél Bécs III.

Kleinert's
 THE BEST
 KLEINERT
 AMBASSADOR

Önkényes ajándék
 azoknak a hölgyeknek, a kik a Kleinert-féle izasztó-lapokat kipróbálni akarják. Kleinert-féle «Gem» (legfinomabb gummilappal). Kleinert-féle «Ambassador» (legjobb trikót-izasztólap), Kleinert-féle «Featherweight és Beauty» (legfinomabb szövött könnyű gummidörzsölő). Ennélfogva teljesen ingyen ajánlunk 300 pár jóllismert Kleinert-féle harisnyatartót (párónként 2 kor. értékben) annak a 300 hölgynek, a kik legkésőbb 1908 aug. 10-éig a fenti izasztólapokról, melyek véleményünk szerint a legjobbak és legmegfelelőbbek, értesítésüket hozzánk beküldik. A választ Kleinert Company, Wien, I. Wollzeile Nr. 9. címre kérjük. A levelek beérkezési határideje 1908 augusztus 10. Oly értesítések, melyek a mi izasztólapjaink egymás fölötti előnyeit részletezik, elsőbbségben részesülnek azokkal szemben, melyek nem egyéb, mint pusztán elismerőlevelek. Ezen izasztólapok minden elsőrendű üzletben kaphatók. A 300 pár harisnyatartó ez év augusztus havában lesz szétküldve. A 300 nyertes hölgy neveit betekintés céljából készenlétben fogjuk tartani.

I. B. Kleinert Rubber Co., New-York
 London, Páris, Hamburg, Wien, Milanó, Brüsszel.

FOLDES MARGIT CREME
 LEGJOBB ARCZSZEPTŐ SZER

Ha őszül a haja
 ne használjon mást, mint a
„STELLA“-HAJVIZET,
 mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti szírért adja vissza. Üvege 2 K.
 ZOLTAN BELA gyógyszerárban,
 Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 12445

Akar-e szép lenni?
 Akkor ne használjon mást, mint a legjobbnak általában elismert
Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot,
 a melytől rózsás, áde, selymes arczbőrt nyer, eltünteti a ránczokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.
Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talajvizet is megpuhítja. Kiváló háziszor (torok-, szemgyulladás, izzadás és szájbűz ellen. A fogak fehérítése és épentartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mini univerzális háziszor gyermekápolásnál és háztartásban a legjobb lelkiismerettel ajánlható.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
 Rogátsy-féle borax-erem 1 K, borax-szappan 80 f., borax-póder 1 K 20 f., borax-fogkrém 50 fillér.
ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája,
 Budapest, VII., ker., Rákóczi-ut 10. szám.

Serravallo
 CHINA-BOR VASSAL
 Egyetlenus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszor gyengékedők, vöröszegények és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer.
 Kitérő 3000-nél több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
 Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Új zseb-messzelátó kompaszszal és tülörrel
 Összeszerelhető, nagy messzelátóval, egyúttal nagyítógönggyel, gyújtógönggyel és szemüveggel együtt kényelmesen használható, kényelmesen zsebben hordható. Darabonként csak K 1.50, 3 db K 4.—
 Ha nem tartja, pénz vissza. — Szállítását előfizetés vagy utólagos ellenérték mellett. — Ca. és kir. udvari szállító
Konrad János kivittellháza Brűx 1268. sz. (Csehorst.)
 Ingyen és bérmentve küldöm kívánatra mindenkinék főrajjegyzékem 3000 képpel.

Feltűnést keltenek TITANIA gőzmozgó gépek
 az előbbihez képest 1/3 idő alatt a ruhát hófehérré.
 Minden gépet próbára 55 koronától feljebb.
 :: Képviselők kerestetnek ::
 Bizonyítványok, prospektusok ingyen. 12607
TITANIA-művek, Wels 179
 O-Oesterr.

Grammofontulajdonosok
 Lemészorok legelőnyösebb változataival a Grammofontulajdonosok köré. Kiszállítás Budapest, VII., Dohány-utca 50. Prospektus és lemez-jegyzék ingyen. 10,000 új szer és ének-felvételek. Magyar, német, német, szerb, lengyel, stb.
 Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók. Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

SERAIL-ARCZKENŐCS,
 Minden árthatmas alkalmassá válik!
 Minden árthatmas alkalmassá válik!
 az arcot tisztítja, fehéríti és bárszopnyuhává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill.
Serail-szappan, Epo-szappan kitűnő toletti szappanok a kenőcs használatához. **Serail-creme** szappanok a kenőcs használatához. **Serail-póder** kiváló finom arcpor három színben, fehér rózsaszín és csermő. Egy doboz ára 1 kor. Készíti **ROZSNYAY MATYÁS** gyógyszerár. Aradon, Szabadságtér. 12994

Ujdonság!
 Amerikai íker fagyaltgép. Egyszerre kétféle ízeleket és joghurtot vagy perlit készíthet. Készenléte egyszerű, kényelmes. Működése gyors és könnyű. Kiszállítás az egész országban. Minden háztartásban, cukrászdákban, kávéházban és vendéglőben.
 Működés: 12.50 fill. — 20 fill. — 30 fill.
 Leírás és használati utasítás, valamint nagy képek az új gépekről kérésre ingyen és bérmentve küld.
KERTÉSZ TÓDOR
 Budapest, Kristóf-tér.

Jövedelmező mellékép. **HOMOK — ARANY** befektetés.
 ha cementtel lesz keverve és kézi vagy erőüzemre berendezett gépeinkkel elismert elsőrendű betonfalazótégél, cementdörzsléserepek, fali és padlólapok, vályuk, csövek stb. gyártására fel lesz dolgozva. A gyártás egyszerűségénél fogva mindenütt üzhető hol homok, kavics, vagy salak stb. áll rendelkezésre. Ajánljuk üzemünket megtekinteni. Gépek különböző árakban. — 66. számú jegyzék ingyen.
Levelezés magyar nyelven.
Leipzigier Cementindustrie Dr. Gaspary & Co.
 Markranstádt bel Leipzig. 12771
 Különlegességi gépgyár homok értékesítésére.

VASÁRNAPI UJSÁG
 SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, AUGUSZTUS 9.
 32. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)

Szerkesztési iroda: IV. Beáttanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
 Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekhez a postallag meg-határozott viteldij is csatolandó.

A GÖRÖG-KELETI SZERB PATRIÁRKA VÁLASZTÁSA.
 A szerémi Fruska-Gora hegységnek Sztrazilovo nevű, Radicevics Branko — a szerbek Petőfije — által oly szépen megénekelte csúcának a Dunára kifutó tővében fekszik Karlócza, a görög-keleti szerb patriárka székhelye, melyet a hazai görög-keleti szerbek «Szerb Sion»-nak is neveznek. Pár óra járási messzeségben Karlóczától, a Fruska-Gora kies völgyében, a szép bükk- és cserferdők között elrejtve fekszik az érsekséghez tartozó zárdák, összesen 13, melyekben örök pihenőt találtak a Balkánon egykor létezett nagy szerb állam előkelőinek hamvai, pl. Uros czárnak a földi maradványai Jazak zárdában, Lázár czárnak Vrdnikban, stb. A jelesek sirjaihoz, a zárdai templomokban szent ereklyeképen őrzött hamvakhoz bizonyos emlékünepeken tömegesen zarándokolnak a hazai és külföldi szerbek, s ennél fogva a fruska-gorai zárdákat az ájtatos szerb nép saját «Athoszá»-nak tartja és a zárdákban élő és imádkozó szerbeknek a megdélhetését tetemes adományokkal biztosította.

hez tartozó zárdák, összesen 13, melyekben örök pihenőt találtak a Balkánon egykor létezett nagy szerb állam előkelőinek hamvai, pl. Uros czárnak a földi maradványai Jazak zárdában, Lázár czárnak Vrdnikban, stb. A jelesek sirjaihoz, a zárdai templomokban szent ereklyeképen őrzött hamvakhoz bizonyos emlékünepeken tömegesen zarándokolnak a hazai és külföldi szerbek, s ennél fogva a fruska-gorai zárdákat az ájtatos szerb nép saját «Athoszá»-nak tartja és a zárdákban élő és imádkozó szerbeknek a megdélhetését tetemes adományokkal biztosította.

A magyar szent korona országaiba több ízben, de főképen az 1695. évben Csernovics Arzen ipeki patriárka vezetése alatt nagy tömegben bevándorolt szerbek utódainak száma jelenleg több mint egy millió. A görög-keleti szerb egyházat a karlóczai érsek-metropolitá-patriárka hat egyházmegyé püspökök: a budai, bacsikai, temesvári, verseczi, pakráczyi és károlyvárosi püspökkel kormányozza. Ezen hét egyházmegyében a görög-keleti szerbek 665 egyházközséget alkotnak, 25 zárdát bírnak és az egyes egyházmegyék, községek, zárdák fekvő vagyona, a metropoliára és az egyes egyház-

Az első sorban Günther Antal királyi bíró, tőle jobbra Bogdanovics Luezián, balra Niklits Miron püspök és Joarovicz Fül adósát, a második sorban dr. Günther József, tőle balra Sevcics Mitrofan, Zmejanovics Gavril, Grucics Mihály és Letics György püspökök, a harmadik sorban, balról, dr. Edward Emil miniszteri titkár.

A KARLÓCZAI PATRIÁRKA-VÁLASZTÁSRÓL. — Balogh Endre főtitkára a patriárka mellett.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.